

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему “ Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов’язань підприємства ”

Виконав: студент групи ОО-41(з)
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Кремко Діана Олегівна

Керівник	<u>Банашкевич Т.П.</u> (прізвище та ініціали)
Рецензент	<u>Ємець О.І.</u> (прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

“7” листопада 2024р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи **Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства**

2. Керівник роботи Банашкевич Т.П.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь,
вчене звання)

Перелік питань, які потрібно розробити:

1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань підприємства

1.2. Класифікація поточних зобов'язань підприємства як об'єктів обліку і аудиту

1.3. Правове та нормативне забезпечення обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства

2.1. Організація обліку поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський»

2.2. Методика обліку поточних зобов'язань на підприємстві

2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення обліку поточних зобов'язань на підприємстві

3.1. Аудиторська перевірка операцій з поточних зобов'язань підприємства

3.2. Економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства

3.3. Впровадження автоматизованих систем для моніторингу поточних зобов'язань підприємства

1. Дата видачі завдання 04.12.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	17.02.2025 р	Виконано
2	МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	18.03.2025 р.	Виконано
3	АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	21.04.2025 р	Виконано

Студент Кремко Д.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи Банашкевич Т.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

**Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування**

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студента четвертого курсу групи ОО-41(з)

Кремко Діани Олегівни

на тему: “Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов’язань підприємства”

Актуальність теми. Поточні зобов’язання підприємства є важливою складовою зобов’язань у бухгалтерському обліку та відіграють суттєву роль в оцінці фінансового стану та платоспроможності підприємства. Від ефективної організації обліку й аудиту таких зобов’язань залежить достовірність звітності, своєчасність виконання зобов’язань перед кредиторами та обґрунтованість управлінських рішень. У зв’язку з частими змінами нормативної бази та динамічним середовищем господарювання, питання правильного відображення та аналізу поточних зобов’язань набувають особливої актуальності. Все зазначене зумовлює актуальність кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження. Дослідити теоретичні, методичні та практичні аспекти організації обліку, аудиту й економічного аналізу поточних зобов’язань підприємства та обґрунтувати напрями їх удосконалення.

Об’єкт дослідження. Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов’язань підприємства.

У першому розділі розглянуто теоретико-методичні засади обліку та аудиту поточних зобов’язань підприємства.

У другому розділі розглянуто організацію та методику ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський».

У третьому розділі здійснено аудит поточних зобов'язань підприємства, з урахуванням специфіки державного сектора, здійснено економічний аналіз поточних зобов'язань та надано рекомендації щодо підвищення ефективності їх управління, зокрема за допомогою сучасних автоматизованих систем обліку та контролю

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати можуть бути використані підприємствами для вдосконалення обліку та аудиту поточних зобов'язань, що сприятиме підвищенню достовірності фінансової звітності й ефективності фінансового управління.

Недоліки. У роботі варто було б глибше дослідити міжнародні підходи до обліку та аудиту поточних зобов'язань, що могло б доповнити аналіз і надати ширший контекст. Однак цей недолік не знижує загальної якості виконаної роботи.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Кремко Діани Олегівни на тему: “Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства” є завершеним, самостійно виконаним дослідженням, що відповідає встановленим вимогам щодо таких робіт. Робота заслуговує на позитивну оцінку, а її автор – на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Науковий керівник:

асистент кафедри

обліку і оподаткування

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника

“23” травня 2025 р.

 Тетяна БАНАШКЕВИЧ

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

групи ОО-41(з)

Кремко Діани Олегівни

на тему:

**“Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов’язань
підприємства”**

Актуальність теми. Поточні зобов’язання займають значну частку у загальній структурі зобов’язань і відіграють ключову роль у забезпеченні платоспроможності, фінансової стабільності та ділової репутації підприємства. Від того, наскільки точно та своєчасно вони відображаються в обліку, залежить ефективність управлінських рішень і подальший фінансовий результат. Своєчасне виконання таких зобов’язань свідчить про фінансову дисципліну підприємства та сприяє формуванню позитивного іміджу серед партнерів, інвесторів і контролюючих органів.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов’язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський». Це підприємство є представником державного сектору, тому ефективне управління його фінансовими ресурсами безпосередньо пов’язане з інтересами суспільства та держави. Це надає роботі практичної цінності та прикладного значення, оскільки поточні зобов’язання на таких підприємствах__потребують ефективного управління.

Якість проведеного дослідження. У роботі логічно та послідовно розкрито

теоретичні основи організації обліку, аудиту та контролю поточних зобов'язань. Досліджено нормативно-правову базу, охарактеризовано документообіг, проведено детальний синтетичний та аналітичний облік операцій з поточних зобов'язань підприємства, а також проаналізовано їх ефективність у діяльності підприємства.

Робота має чітко визначені мету та завдання, які успішно реалізовані через відповідну структуру розділів, логіку викладу, аргументовані висновки та конкретні практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення облікових процедур та підвищення ефективності управління поточними зобов'язаннями.

Практичне значення. Наведені у роботі пропозиції мають прикладне значення для підприємств, в процесі діяльності яких виникають поточні зобов'язання. Рекомендації щодо удосконалення методики обліку та аудиту можуть бути впроваджені у господарську діяльність ДП «Санаторій Моршинський», а також використані в аналогічних державних підприємствах.

Оцінка кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота відповідає сучасному рівню науково-методичного забезпечення бухгалтерського обліку та аудиту. Тема розкрита повністю. Виклад матеріалу є послідовним, структурованим і логічно обґрунтованим. Висновки відповідають поставленим завданням і підкріплені результатами дослідження.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Кремко Діани Олегівни на тему “Облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Робота допускається до захисту з позитивною оцінкою.

Рецензент:

Кандидат економічних наук,
доцент кафедри підприємництва,
торгівлі та прикладної економіки
Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника

Ольга ЄМЕЦЬ

“23” травня 2025 р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань підприємства.....	6
1.2. Класифікація поточних зобов'язань підприємства як об'єктів обліку і аудиту.....	11
1.3. Правове та нормативне забезпечення обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	23
2.1. Організація обліку поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський».....	23
2.2. Методика обліку поточних зобов'язань на підприємстві.....	27
2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення обліку поточних зобов'язань на підприємстві.....	32
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	38
3.1. Аудиторська перевірка операцій з поточних зобов'язань підприємства.....	38
3.2. Економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства.....	43
3.3. Впровадження автоматизованих систем для моніторингу поточних зобов'язань підприємства	49
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах сучасної ринкової економіки важливим аспектом ефективної діяльності будь-якого підприємства є забезпечення належного управління фінансовими зобов'язаннями. Зокрема, поточні зобов'язання займають значну частку у загальній структурі зобов'язань і відіграють ключову роль у забезпеченні платоспроможності, фінансової стабільності та ділової репутації підприємства. Від того, наскільки точно та своєчасно вони відображаються в обліку, залежить ефективність управлінських рішень і подальший фінансовий результат.

Поточні зобов'язання – це короткострокові боргові зобов'язання, що підлягають погашенню протягом одного року. Своєчасне виконання таких зобов'язань свідчить про фінансову дисципліну підприємства та сприяє формуванню позитивного іміджу серед партнерів, інвесторів і контролюючих органів. У свою чергу, неналежний облік і контроль можуть призвести до штрафних санкцій, порушення договірних зобов'язань, зниження кредитного рейтингу тощо.

Зростаючі вимоги до фінансової звітності, підвищення рівня цифровізації облікових процесів та інтеграція підприємств у глобальну економіку зумовлюють необхідність постійного вдосконалення методичних підходів до обліку поточних зобов'язань. Особливо актуальним є питання ефективної організації та контролю таких зобов'язань на державних підприємствах, де важливим фактором є не лише економічна ефективність, а й дотримання принципів прозорості, підзвітності та законності.

Аудит як елемент зовнішнього і внутрішнього контролю дозволяє виявити порушення, недоліки в обліковій політиці або її практичній реалізації. Аудиторські процедури мають забезпечити достовірність звітних даних і сприяти підвищенню ефективності функціонування підприємства в цілому.

Економічний аналіз поточних зобов'язань дозволяє дослідити динаміку, структуру та фактори, що впливають на їх зміну. Це дає змогу оцінити фінансову стійкість, визначити критичні моменти у фінансовій діяльності та сформувані обґрунтовані пропозиції для підвищення ефективності управління борговими зобов'язаннями. Особливої актуальності тема дослідження набуває у зв'язку з реформуванням облікової системи в Україні, переходом на міжнародні стандарти фінансової звітності, а також потребою адаптації підприємств до нових умов господарювання в умовах нестабільного економічного середовища.

Дослідження обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський» є важливим не лише з наукової, але й з практичної точки зору. Це підприємство є представником державного сектору, тому ефективне управління його фінансовими ресурсами безпосередньо пов'язане з інтересами суспільства та держави. Актуальність обраної теми зумовлена також необхідністю виявлення слабких місць у системі обліку та контролю, розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики обліку та підвищення аналітичної складової управлінського процесу.

Таким чином, дослідження проблематики обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань є вкрай важливим і своєчасним, оскільки результати цього дослідження можуть бути використані як на рівні окремого підприємства, так і в контексті формування загальних підходів до управління зобов'язаннями в державному секторі економіки.

Отже, **метою цієї науково-дослідної роботи** є вивчення теоретичних і методичних засад обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку й контролю поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський».

Об'єкт дослідження – процес формування, обліку, контролю та аналізу поточних зобов'язань на підприємстві.

Предмет дослідження – методичні, організаційні та практичні аспекти обліку, аудиту й економічного аналізу поточних зобов'язань підприємства.

Для глибокого розкриття теми та досягнення вищеописаної мети було визначено наступні **завдання**:

- Дослідити економічну сутність, класифікацію та нормативно-правове регулювання поточних зобов'язань підприємства.
- Розглянути організацію та методику ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань на прикладі ДП «Санаторій Моршинський».
- Виявити основні проблеми, що виникають у процесі обліку поточних зобов'язань, і визначити шляхи їх удосконалення.
- Проаналізувати аудит поточних зобов'язань підприємства, з урахуванням специфіки державного сектора.
- Здійснити економічний аналіз поточних зобов'язань та надати рекомендації щодо підвищення ефективності їх управління, зокрема за допомогою сучасних автоматизованих систем обліку та контролю.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань у дослідженні ми застосували комплексний підхід, використовуючи різноманітні методи. Серед теоретичних методів виділяються аналіз, порівняння та класифікація, які допомагають глибше зрозуміти предмет дослідження. Ми також звернулися до праць сучасних українських вчених, застосовуючи методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції, а також описовий, табличний та графічний методи.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали бібліографічні, інформаційні й довідкові видання, статистичний і фактичний матеріал, законодавчо-нормативні документи України тощо.

Структура роботи. Ця робота включає вступ, три розділи з підпунктами, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань підприємства

Поточні зобов'язання становлять важливу складову фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства. Вони включають короткострокові борги та зобов'язання, які необхідно погасити в межах одного операційного циклу або протягом року. Рівень ефективності управління цими зобов'язаннями безпосередньо впливає на фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства [1].

З погляду економіки, поточні зобов'язання становлять одне з ключових джерел фінансування для підприємства. Вони виникають у процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, що робить їх важливим компонентом фінансового управління. Характерними рисами поточних зобов'язань є їх короткострокова природа, обов'язковість виконання та значний вплив на фінансову стійкість підприємства [2].

Економічна суть поточних зобов'язань відображає фінансові відносини між підприємством і його контрагентами, до яких належать постачальники, працівники, держава та фінансові організації (табл.1.1.).

Фінансування операційної діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні безперервного виробничого процесу підприємств і своєчасному виконанні їхніх фінансових зобов'язань. Часто компанії використовують короткострокові кредити або домовляються із постачальниками про відстрочку платежів, що дозволяє більш ефективно керувати оборотним капіталом та підтримувати фінансову стабільність. Ретельне управління платоспроможністю допомагає уникнути

проблем із ліквідністю, забезпечуючи виконання зобов'язань перед контрагентами [3].

Таблиця 1.1

Роль поточних зобов'язань у фінансово-господарській діяльності

Функція	Характеристика
Фінансування операційної діяльності	Підприємства часто використовують короткострокові кредити або відстрочку платежів постачальникам для фінансування оборотного капіталу.
Регулювання платоспроможності	Правильне управління поточними зобов'язаннями дозволяє підприємству уникати проблем з ліквідністю та забезпечувати своєчасне виконання фінансових зобов'язань.
Оптимізація податкових зобов'язань	Своєчасне виконання податкових зобов'язань забезпечує підприємству фінансову стабільність і дозволяє уникнути штрафних санкцій.
Формування кредитної історії	Своєчасне погашення боргів підвищує кредитний рейтинг підприємства, що спрощує залучення нових фінансових ресурсів.

Фінансування операційної діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні безперервного виробничого процесу підприємств і своєчасному виконанні їхніх фінансових зобов'язань. Часто компанії використовують короткострокові кредити або домовляються із постачальниками про відстрочку платежів, що дозволяє більш ефективно керувати оборотним капіталом та підтримувати фінансову стабільність. Ретельне управління платоспроможністю допомагає уникнути проблем із ліквідністю, забезпечуючи виконання зобов'язань перед контрагентами [3].

Управління поточними зобов'язаннями сприяє зміцненню довіри партнерів та кредиторів. Водночас чітке планування грошових потоків запобігає дефіциту коштів і створює умови для стабільного розвитку бізнесу. Одним із важливих аспектів є своєчасна сплата податків, яка дозволяє уникнути штрафів і

підтримувати репутацію відповідального платника. Оптимізація податкових зобов'язань позитивно впливає на фінансовий стан компанії, забезпечуючи можливість виділення більшого обсягу ресурсів на розвиток [4, с.227].

Своєчасне погашення боргів будує позитивну кредитну історію, що підвищує кредитний рейтинг підприємства. Високий рейтинг забезпечує кращий доступ до фінансових ресурсів, необхідних для розширення діяльності, роблячи компанію більш привабливою як для банків, так і для інвесторів. Ефективне використання залучених коштів забезпечує максимальну віддачу від вкладень, а добре збалансоване фінансове управління дозволяє підприємству залишатися стійким навіть у непростих ринкових умовах.

Контроль над борговими зобов'язаннями мінімізує фінансові ризики та запобігає надмірному навантаженню на бюджет компанії. Використання кількох джерел фінансування дає змогу обирати оптимальні умови для залучення капіталу. Гнучкість у фінансовому плануванні дає змогу оперативно адаптуватися до змін економічного середовища. Зважений підхід до управління грошовими потоками допомагає уникати касових розривів і забезпечує безперервний розвиток.

Ефективне управління ліквідністю дозволяє своєчасно виконувати зобов'язання перед партнерами, постачальниками та державними органами. Побудова міцних фінансових відносин із контрагентами сприяє розвитку довгострокових партнерств, що є запорукою сталого зростання бізнесу. Підприємства, які дотримуються фінансової дисципліни, отримують більше можливостей для залучення інвестицій і підвищення конкурентоспроможності.

Чітко продумана стратегія фінансування сприяє досягненню бізнес-цілей і збільшує прибутковість. Планування витрат і доходів забезпечує ефективний розподіл ресурсів, а застосування сучасних фінансових інструментів сприяє оптимізації витрат і підвищенню продуктивності. Взаємодія з фінансовими установами відкриває доступ до додаткових можливостей розширення діяльності,

тоді як диверсифікація джерел фінансування знижує залежність від одного кредитора чи інвестора [5].

Раціональні рішення в галузі фінансів є основою довгострокової стабільності та створюють перспективи для подальшого розвитку. Операційне фінансування часто пов'язане із впровадженням інновацій, адже нові технології зазвичай потребують додаткових фінансових впливань. Максимізація ефективності використання активів сприяє зменшенню ризиків і підвищенню загальної продуктивності.

Поточні зобов'язання тісно пов'язані з іншими складовими фінансової системи підприємства, такими як активи, власний капітал, доходи та витрати. Вони формуються за рахунок операційної діяльності і впливають на структуру балансу підприємства [6].

Співвідношення поточних зобов'язань та поточних активів визначає рівень ліквідності підприємства. Високий рівень поточних зобов'язань у порівнянні з активами може свідчити про потенційні фінансові ризики. Водночас раціональне управління поточними зобов'язаннями може сприяти підвищенню прибутковості бізнесу через використання кредиторської заборгованості як джерела фінансування.

Методи управління поточними зобов'язаннями відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності підприємства. Для ефективного функціонування компанії необхідно ретельно планувати і контролювати виконання фінансових зобов'язань. Грамотний підхід до управління боргами дозволяє уникнути фінансових труднощів та підтримувати довіру з боку партнерів і кредиторів [7].

Одним із основних методів є планування та контроль за строками погашення боргів. Це дає змогу уникнути прострочених платежів, які можуть призвести до штрафних санкцій та негативно вплинути на фінансовий стан компанії. Завдяки

своєчасному виконанню зобов'язань підприємство зміцнює свою репутацію і підвищує довіру з боку контрагентів.

Оптимізація використання кредиторської заборгованості допомагає підприємству ефективно розпоряджатися тимчасово залученими коштами. Використання цих ресурсів для розвитку бізнесу дає змогу збільшувати оборотний капітал та фінансувати стратегічно важливі проєкти. Водночас необхідно дотримуватись балансу, щоб уникнути надмірної залежності від позикових коштів.

Забезпечення достатнього рівня ліквідності є ще одним важливим методом управління поточними зобов'язаннями. Для цього необхідно формувати резервні фонди, які дозволять компанії покривати непередбачені витрати. Наявність фінансових резервів дає можливість своєчасно реагувати на зміни в ринковому середовищі та уникати ризиків, пов'язаних із нестачею грошових коштів.

Переговори з кредиторами щодо умов погашення боргу також є ефективним методом фінансового управління. У багатьох випадках компанії можуть отримати вигідніші умови розрахунків, якщо вчасно звертаються до партнерів для обговорення можливих змін у графіку виплат. Гнучкий підхід до управління борговими зобов'язаннями сприяє зміцненню ділових відносин та мінімізує ризик виникнення конфліктів.

Розробка фінансової стратегії, яка враховує всі поточні зобов'язання, допомагає підприємству ефективно розподіляти ресурси та уникати касових розривів. Важливо також використовувати сучасні фінансові інструменти для аналізу та прогнозування майбутніх витрат і доходів. Регулярний моніторинг фінансових показників дозволяє виявляти можливі ризики та вчасно вживати заходів для їх усунення.

Дотримання фінансової дисципліни та чіткий контроль за виконанням зобов'язань сприяють зміцненню фінансової стійкості підприємства. Раціональне управління боргами дає змогу зменшити навантаження на бюджет та підвищити її

конкурентоспроможність. Впровадження ефективних методів управління поточними зобов'язаннями створює умови для стабільного розвитку бізнесу та підвищує його фінансову надійність.

Отже, поточні зобов'язання відіграють важливу роль як фінансовий інструмент підприємства, що впливає на його ліквідність, фінансову стійкість і кредитну репутацію. Ефективне управління цими зобов'язаннями сприяє зміцненню стабільності компанії та підвищенню ефективності її роботи. Водночас слід враховувати їхній вплив на ключові фінансові показники та формувати стратегії для максимально раціонального використання цього ресурсу.

1.2. Класифікація поточних зобов'язань підприємства як об'єктів обліку і аудиту

Класифікація поточних зобов'язань підприємства як об'єктів обліку і аудиту є ключовим етапом у процесі фінансового контролю та управління. Поточні зобов'язання становлять значну частину фінансової звітності підприємств і відіграють суттєву роль у забезпеченні безперервності їхньої господарської діяльності. Коректна класифікація поточних зобов'язань дозволяє здійснювати глибокий аналіз фінансового стану підприємства, оцінювати його платоспроможність та ліквідність, а також забезпечує якісний аудит, що є необхідним для підтвердження достовірності фінансової звітності [8].

У бухгалтерському обліку поточні зобов'язання класифікуються за різними ознаками, зокрема за джерелами виникнення, строками погашення, економічною сутністю та нормативним регулюванням. Основними видами поточних зобов'язань є кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, короткострокові позики та кредити, зобов'язання з оплати праці, податкові зобов'язання, зобов'язання перед бюджетом та іншими державними фондами, а також інші короткострокові фінансові зобов'язання.(табл.1.2.)

Таблиця 1.2.

Види короткострокових зобов'язань підприємства

Категорія зобов'язань	Приклади
Короткострокові позики та кредити	Банківські кредити, позики від підприємств, поворотна фінансова допомога
Зобов'язання з оплати праці	Заробітна плата, премії, надбавки, компенсації, соціальні внески
Податкові зобов'язання	ПДВ, податок на прибуток, акциз, податок на доходи фізичних осіб
Зобов'язання перед бюджетом та державними фондами	Соцстрахування, пенсійні внески, митні збори, екологічні платежі
Інші короткострокові фінансові зобов'язання	Дивіденди, розрахунки з учасниками, фінансова оренда, аванси

Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги виникає внаслідок комерційних угод між підприємствами та контрагентами. Вона відображає заборгованість підприємства перед постачальниками за отримані, але ще не оплачені товари або надані послуги. Облік таких зобов'язань регулюється П(С)БО 11 “Зобов'язання”, що визначає порядок їх оцінки, відображення у фінансовій звітності та розкриття інформації про них у примітках до фінансової звітності [9].

Короткострокові позики та кредити включають зобов'язання підприємства перед фінансовими установами, які мають бути погашені протягом одного операційного циклу або одного року. Такі зобов'язання можуть включати банківські кредити, позики від інших підприємств, а також фінансову допомогу на поворотній основі. Облік та аудит короткострокових позик та кредитів потребують особливої уваги, оскільки вони безпосередньо впливають на ліквідність підприємства та його можливість виконання фінансових зобов'язань [9].

Зобов'язання з оплати праці є невід'ємною частиною поточних зобов'язань підприємства, оскільки включають виплати заробітної плати, премій, надбавок, компенсацій та інших виплат працівникам. Крім того, до цієї категорії належать відрахування на соціальне страхування, внески до пенсійного фонду та інших соціальних фондів. Правильний облік та аудит цих зобов'язань забезпечують дотримання трудового законодавства та своєчасність виплат працівникам [9].

Податкові зобов'язання підприємства виникають у зв'язку з необхідністю сплати податків та зборів до державного бюджету. Вони включають податок на прибуток, податок на додану вартість, акцизний податок, податок на доходи фізичних осіб та інші обов'язкові платежі. Облік податкових зобов'язань здійснюється відповідно до чинного податкового законодавства, а аудит податкових розрахунків дозволяє забезпечити правильність нарахування та своєчасність сплати податків [12].

Зобов'язання перед бюджетом та іншими державними фондами включають внески на соціальне страхування, екологічні платежі, митні збори та інші державні зобов'язання. Вони є важливими для фінансової дисципліни підприємства та потребують особливого контролю під час аудиту. Невиконання цих зобов'язань може спричинити накладення штрафних санкцій та призвести до правових наслідків [7].

Окрему категорію становлять інші короткострокові фінансові зобов'язання, які можуть включати розрахунки з учасниками підприємства, нараховані, але ще не сплачені дивіденди, резерви під зобов'язання та інші фінансові зобов'язання, що мають короткостроковий характер. Крім того, до цієї категорії можуть належати зобов'язання за фінансовою орендою та авансові платежі.

Аудит поточних зобов'язань передбачає перевірку правильності їхнього відображення у бухгалтерському обліку, оцінки обґрунтованості визнання та класифікації, аналіз строків погашення та можливих ризиків, пов'язаних з непогашенням зобов'язань у встановлені терміни. Особливу увагу під час аудиту

приділяють перевірку документального підтвердження зобов'язань, наявності відповідних договорів, актів звірки з контрагентами, а також аналізу розрахунків із бюджетом та соціальними фондами [9].

Таблиця 1.3.

Інструменти управління короткостроковими зобов'язаннями

Інструмент	Призначення
Кредитні лінії, овердрафти	Оперативне покриття тимчасових дефіцитів ліквідності
Переговори з постачальниками	Поліпшення умов оплати та зниження фінансового навантаження
Рефінансування	Заміна існуючої заборгованості на вигідніші умови
Внутрішній контроль	Виявлення порушень обліку, запобігання помилкам та зловживанням
Дисконтовані платежі	Зменшення витрат на обслуговування боргу

Одним із методів зниження фінансових ризиків є страхування кредитних ризиків, що дозволяє зменшити вплив непередбачених ситуацій на фінансовий стан підприємства. Важливу роль відіграє аналіз структури поточних зобов'язань з метою виявлення можливостей для їхньої оптимізації [9].

Рациональне використання кредиторської заборгованості допомагає підприємству залучати додаткові фінансові ресурси без необхідності отримання кредитів. Наявність ефективної системи внутрішнього контролю дозволяє своєчасно виявляти порушення у веденні обліку поточних зобов'язань [9].

Залучення зовнішніх аудиторських компаній сприяє підвищенню довіри інвесторів та кредиторів до фінансової звітності підприємства. Дотримання принципу своєчасності виконання фінансових зобов'язань допомагає уникнути штрафних санкцій та негативних наслідків для репутації підприємства.

Використання сучасних інформаційних систем дозволяє автоматизувати процес обліку поточних зобов'язань та підвищити точність фінансової звітності. Підприємства можуть застосовувати переговори з постачальниками для отримання вигідніших умов оплати, що зменшує фінансове навантаження [9].

Важливою складовою управління поточними зобов'язаннями є прогнозування майбутніх платежів, що дозволяє уникнути нестачі ліквідності. Умови ринку впливають на зміну структури поточних зобов'язань, тому підприємствам необхідно гнучко адаптувати фінансову стратегію.

Диверсифікація джерел фінансування допомагає зменшити ризики, пов'язані з надмірною залежністю від одного кредитора. Використання короткострокових фінансових інструментів, таких як овердрафти або кредитні лінії, дає змогу швидко реагувати на фінансові потреби.

Наявність чіткої фінансової політики сприяє стабільності в управлінні поточними зобов'язаннями. Контроль над розрахунками з підрядниками та постачальниками забезпечує виконання договірних зобов'язань та зменшує ризик виникнення конфліктних ситуацій. Оцінка ризику несплати заборгованості дозволяє підприємству вчасно реагувати на можливі проблеми з платоспроможністю контрагентів. Використання дисконтованих платежів може бути вигідним способом зменшення витрат підприємства на обслуговування боргу.

Співпраця з банками у питанні рефінансування заборгованості може допомогти підприємству отримати вигідніші умови кредитування. Використання рейтингових оцінок фінансового стану допомагає визначити стійкість підприємства до боргових навантажень [9].

Впровадження ефективних методів управління ризиками дозволяє уникнути критичних ситуацій, пов'язаних із неплатоспроможністю. Оцінка впливу поточних зобов'язань на рентабельність підприємства є необхідним етапом аналізу його фінансового стану.

Постійний моніторинг змін на фінансовому ринку допомагає підприємствам адаптувати стратегію управління борговими зобов'язаннями. Наявність фінансової гнучкості дозволяє підприємству швидко реагувати на зміни в економічному середовищі та уникати кризових ситуацій [9].

Таким чином, класифікація поточних зобов'язань підприємства як об'єктів обліку і аудиту відіграє ключову роль у фінансовому менеджменті, забезпечує прозорість та достовірність фінансової звітності, сприяє ухваленню обґрунтованих управлінських рішень та підвищує ефективність господарської діяльності підприємства.

1.3. Правове та нормативне забезпечення обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства

В Україні правове регулювання обліку поточних зобов'язань базується на сукупності нормативно-правових документів, серед яких ключову роль відіграє Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [10]. Цей Закон закріплює основні принципи ведення бухгалтерського обліку, формування фінансової звітності та відповідальність за їх достовірність. Важливе місце займає також Податковий кодекс України [11], що визначає правила оподаткування операцій, пов'язаних із зобов'язаннями, зокрема порядок відображення витрат, які впливають на оподатковуваний прибуток.

Особливо значущим є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" [10], яке регламентує визнання, оцінку та відображення в обліку і фінансовій звітності зобов'язань підприємств. Відповідно до цього стандарту, зобов'язання визнаються тоді, коли підприємство очікує отримати економічні вигоди або коли виникає юридична чи фактична необхідність їх погашення. При цьому зобов'язання класифікують за строками погашення на довгострокові та поточні. Поточні зобов'язання включають короткострокові кредити й позики, кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги, зобов'язання перед бюджетом, працівниками й іншими контрагентами [10].

Кредиторська заборгованість є одним із найпоширеніших видів поточних зобов'язань, які виникають під час операційної діяльності. До неї належать

розрахунки з постачальниками, підрядниками, державним бюджетом, фондами соціального страхування та іншими кредиторами. Несвоєчасне виконання таких зобов'язань може спричинити санкції, пеню та негативно вплинути на репутацію підприємства.

Облік поточних зобов'язань ведеться відповідно до затвердженого Плану рахунків бухгалтерського обліку [11], де для цього застосовуються рахунки класу 6 "Поточні зобов'язання". Для забезпечення контролю за станом зобов'язань і достовірності облікових даних підприємства складають фінансову звітність, у якій інформація про зобов'язання знаходить відображення у балансі та примітках до звітності.

Крім бухгалтерського обліку, важливою складовою системи фінансового контролю є аудит зобов'язань, що спрямований на перевірку їх достовірності, відповідності законодавству і правильності бухгалтерських операцій. Аудит таких зобов'язань організовується відповідно до міжнародних стандартів аудиту, які містять вимоги до процедур перевірки, аналізу ризиків і формування аудиторського висновку [11].

На сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку та аудиту актуальним є впровадження інформаційних технологій, що дозволяють автоматизувати процеси обліку та контролю, підвищити точність даних та зменшити ймовірність людських помилок. Використання спеціалізованих програмних продуктів сприяє ефективному управлінню зобов'язаннями та забезпечує оперативний доступ до фінансової інформації для керівництва підприємства (табл.1.4.).

Додатково необхідно враховувати правові аспекти міжнародного фінансового регулювання, зокрема застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), які використовуються великими корпораціями та компаніями, що працюють із зарубіжними інвесторами. Важливо також звертати увагу на валютні ризики, що можуть виникати при виконанні зобов'язань у міжнародних контрактах [12].

З метою підвищення прозорості фінансової діяльності підприємства впроваджують систему корпоративного управління, що включає моніторинг ризиків та контроль за виконанням фінансових зобов'язань. Окрім того, ефективне планування бюджету дозволяє забезпечити своєчасне виконання зобов'язань і уникнути можливих кризових ситуацій [13].

Важливу роль відіграє також система фінансового аналізу, яка передбачає оцінку ліквідності, платоспроможності та загального фінансового стану підприємства.

Таблиця 1.4

Основні стандарти бухгалтерського обліку щодо зобов'язань

Закон	Характеристика
НП(С)БО 1, П(С)БО 25	Загальна характеристика зобов'язань та принципів їх відображення у фінансовій звітності.
П(С)БО 11	Визначення, класифікація, оцінка та порядок відображення зобов'язань у фінансовій звітності.
П(С)БО 12	Оцінка теперішньої вартості довгострокових зобов'язань, на які нараховуються відсотки.
П(С)БО 13	Розгляд зобов'язань як об'єкта хеджування та умови перетворення фінансових інструментів у фінансові зобов'язання.
П(С)БО 14	Порядок оцінки мінімальних орендних платежів за фінансовою та оперативною орендою.
П(С)БО 17	Умови та порядок визнання зобов'язань з податку на прибуток.
П(С)БО 18	Формування та визнання зобов'язань за будівельними контрактами.
П(С)БО 21	Вплив змін валютних курсів на зобов'язання в іноземній валюті та їх відображення у фінансовій звітності.
П(С)БО 26	Формування зобов'язань, пов'язаних із виплатами працівникам, включаючи різні види таких виплат.
П(С)БО 34	Порядок погашення зобов'язань через платежі на основі акцій.

Використання аналітичних показників дозволяє прогнозувати майбутні зобов'язання та своєчасно коригувати фінансову стратегію компанії.

Фінансовий контроль за поточними зобов'язаннями передбачає регулярний аналіз їх структури та динаміки. Використання фінансових коефіцієнтів допомагає оцінити рівень боргового навантаження підприємства. Важливою складовою управління поточними зобов'язаннями є прогнозування грошових потоків. Підприємства можуть застосовувати фінансове моделювання для оцінки майбутніх фінансових зобов'язань. Для зниження ризиків неплатоспроможності необхідно своєчасно переглядати умови кредитних договорів. Використання кредитного рейтингу дозволяє підприємствам отримати вигідніші умови фінансування. Аналіз історичних даних допомагає виявити закономірності в управлінні зобов'язаннями. Структуризація боргу дозволяє мінімізувати вплив зовнішніх факторів на фінансовий стан підприємства. Контроль за виконанням договорів із контрагентами допомагає уникати прострочених зобов'язань. Оптимізація кредиторської заборгованості дає можливість підприємству ефективно розпоряджатися ресурсами.

Автоматизація процесів обліку зобов'язань дозволяє зменшити ризик помилок і покращити контроль. Використання ERP-систем сприяє централізованому управлінню фінансами. Інтеграція бухгалтерських програм із банківськими системами дозволяє прискорити розрахунки. Моніторинг ринкових умов допомагає визначити оптимальні умови залучення короткострокових кредитів. Використання внутрішнього аудиту підвищує рівень довіри до фінансової звітності. Управління дебіторською заборгованістю впливає на можливість підприємства виконувати поточні фінансові зобов'язання. Важливим є аналіз співвідношення короткострокових та довгострокових зобов'язань. Використання страхування фінансових ризиків дозволяє зменшити ймовірність несприятливих наслідків. Прозора система обліку зобов'язань підвищує довіру з боку кредиторів і партнерів. Регулярне оновлення внутрішніх фінансових регламентів допомагає адаптувати підприємство до змін ринку.

Зовнішній аудит дозволяє незалежно оцінити ефективність управління зобов'язаннями. Важливим є розуміння змін у законодавчому регулюванні бухгалтерського обліку. Оптимізація податкових платежів сприяє зменшенню навантаження на підприємство. Дотримання фінансової дисципліни зменшує ризик виникнення прострочених платежів. Аналіз банківських пропозицій допомагає підприємствам вибрати найкращі умови кредитування. Підприємства можуть використовувати механізм факторингу для поліпшення ліквідності. Переговори з кредиторами можуть сприяти реструктуризації боргу. Оцінка фінансових показників допомагає визначити загальний рівень фінансової стабільності підприємства. Використання лізингових операцій може бути альтернативою залученню короткострокових позик. Аналіз рентабельності активів дозволяє визначити оптимальний рівень фінансових зобов'язань [14].

Зміни валютного курсу можуть впливати на вартість погашення міжнародних фінансових зобов'язань. Укладання договорів із фіксованими ставками допомагає уникати фінансових втрат через коливання ставок. Використання облігацій як фінансового інструменту дозволяє диверсифікувати джерела фінансування. Оцінка вартості капіталу допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо залучення фінансових ресурсів. Контроль за дотриманням договірних умов із постачальниками запобігає виникненню додаткових витрат. Впровадження системи управління ризиками допомагає підприємствам уникати кризових ситуацій. Використання фінансового консалтингу дозволяє отримати професійні рекомендації щодо управління зобов'язаннями. Оцінка впливу зміни ринкової кон'юнктури допомагає приймати виважені фінансові рішення. Використання сучасних технологій аналізу даних допомагає виявляти ризики на ранніх етапах. Планування графіку платежів сприяє зменшенню фінансового навантаження на підприємство.

Розробка фінансової стратегії дозволяє уникати короткострокових фінансових труднощів. Використання багаторівневого підходу до контролю

поточних зобов'язань сприяє підвищенню фінансової стійкості. Використання механізмів фінансової реструктуризації допомагає підприємству зберігати платоспроможність. Регулярний перегляд політики управління зобов'язаннями допомагає підтримувати її ефективність. Залучення інвестицій сприяє підвищенню фінансової гнучкості підприємства.

Складання детального бюджету забезпечує підприємству можливість ефективно планувати виплати за поточними зобов'язаннями. Застосування фінансово-аналітичних інструментів дає змогу точно прогнозувати майбутні витрати. Регулярний контроль стану зобов'язань допомагає уникати прострочень. Автоматизація обліку фінансових операцій значно знижує ризик виникнення помилок, спричинених людським фактором.

Використання гнучких підходів до складання графіків погашення боргів дозволяє зменшити фінансове навантаження на підприємство. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями відкриває доступ до дешевших кредитних ресурсів. Оцінка ліквідності активів допомагає визначити потенційні джерела для покриття фінансових зобов'язань.

Під час розрахунку боргових зобов'язань важливо враховувати зміни у податковому законодавстві. Впровадження сучасних підходів до управління ризиками сприяє мінімізації несприятливих фінансових наслідків. Залучення альтернативних джерел фінансування дозволяє зменшити залежність підприємства від традиційного банківського кредитування.

Диверсифікація фінансових зобов'язань сприяє зниженню ризиків залежності від одного кредитора, забезпечуючи підприємству більшу стійкість. Оцінка можливості своєчасного погашення боргів здійснюється за допомогою фінансових показників, таких як коефіцієнт покриття. Регулярне коригування облікової політики допомагає підтримувати відповідність бухгалтерського обліку чинним нормативним вимогам.

Удосконалення процесу взаєморозрахунків із контрагентами сприяє зменшенню рівня кредиторської заборгованості. Залучення кваліфікованих фінансових консультантів дозволяє розробити ефективну стратегію управління зобов'язаннями підприємства. Важливим фактором фінансової стабільності залишається оптимальне використання власного капіталу разом із залученими ресурсами. Крім того, аналіз фінансового стану конкурентів надає змогу оцінити ринкові позиції компанії та вдосконалити підходи до управління своїми фінансовими зобов'язаннями.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що правове і нормативне регулювання обліку та аудиту поточних зобов'язань становить складну систему, яка охоплює законодавчі, нормативні й методологічні аспекти.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організація обліку поточних зобов'язань на прикладі ДП “Санаторій Моршинський”

Державне підприємство “Санаторій Моршинський” є однією з провідних оздоровчих установ Львівської області, яка спеціалізується на лікуванні захворювань травної системи, нирок та обміну речовин. Економічна діяльність санаторію пов'язана із широким колом господарських операцій, що передбачають як отримання доходів від реалізації послуг, так і виникнення поточних зобов'язань перед постачальниками, працівниками, бюджетом і позабюджетними фондами. Правильна організація обліку таких зобов'язань є критично важливою для забезпечення фінансової стабільності та прозорості розрахунків підприємства, оскільки дає змогу контролювати обсяг зобов'язань, терміни їх погашення та запобігати фінансовим санкціям [15].

На кінець 2023 року сума поточних зобов'язань ДП “Санаторій Моршинський” становила 4 835,6 тис. грн, що на 17,3 % більше порівняно з 2022 роком (4 121,7 тис. грн). Найбільшу питому вагу в структурі зобов'язань займали зобов'язання перед постачальниками і підрядниками — 2 934,2 тис. грн (60,7 % від загальної суми). Це зобов'язання за комунальні послуги, харчові продукти, медикаменти, побутові товари та ремонтно-будівельні роботи, які мають вирішальне значення для функціонування санаторію. Значну частину становили зобов'язання з оплати праці — 1 238,9 тис. грн (25,6 %), з яких 812,4 тис. грн — це нараховані, але ще не виплачені заробітні плати, а 426,5 тис. грн — податкові зобов'язання щодо ЄСВ і ПДФО (табл.2.1.) [16].

Таблиця 2.1.

Структура поточних зобов'язань ДП “Санаторій Моршинський” станом на
31.12.2023 р.

<i>Види зобов'язань</i>	<i>Сума, тис. грн</i>	<i>Питома вага, %</i>
Зобов'язання перед постачальниками	2 934,2	60,7
Зобов'язання з оплати праці	1 238,9	25,6
Зобов'язання за податками і зборами	456,1	9,4
Зобов'язання за соціальним страхуванням	164,3	3,4
Інші поточні зобов'язання	42,1	0,9
<u>Усього</u>	<u>4 835,6</u>	<u>100,0</u>

Облік поточних зобов'язань на підприємстві ведеться згідно з вимогами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №11 “Зобов'язання”, а також інструкцією №291 Державної казначейської служби. Всі операції фіксуються за допомогою бухгалтерського програмного забезпечення “1С:Підприємство 8.3”, яке дозволяє автоматизувати процеси первинного документування, групування за видами зобов'язань та формування звітності. Записи здійснюються на рахунках класу 6, зокрема: рахунок 63 “Розрахунки з постачальниками і підрядниками”, рахунок 66 “Розрахунки з оплати праці”, рахунок 64 “Розрахунки за податками і платежами” тощо. Щомісячно проводиться інвентаризація розрахунків, а результати звіряються з контрагентами на підставі актів звірки (табл.2.2.) [16].

Однією з характерних особливостей організації обліку на ДП “Санаторій Моршинський” є те, що підприємство, як державна установа, зобов'язане подавати регулярну фінансову звітність до Державної аудиторської служби, ДПС України, а також органів соціального страхування. Це зумовлює підвищену відповідальність за достовірність та повноту даних про зобов'язання. Відповідно, ведення обліку здійснюється за принципом нарахування — зобов'язання визнаються у момент виникнення юридичного зобов'язання, незалежно від моменту здійснення платежу. Наприклад, за грудень 2023 року було нараховано

зобов'язань перед ПФУ та ФСС на суму 328,5 тис. грн, тоді як реальні перерахування були здійснені вже у січні 2024 року [16].

Таблиця 2.2.

Динаміка поточних зобов'язань ДП “Санаторій Моршинський” за 2021–2023 рр.

<i>Показник / Рік</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>Приріст 2023 до 2022</i>
Поточні зобов'язання, тис. грн	3 684,3	4 121,7	4 835,6	+17,3
Зобов'язання перед постачальниками	2 154,6	2 592,8	2 934,2	+13,2
Заборгованість з оплати праці	978,2	1 103,5	1 238,9	+12,3
Податкові зобов'язання	384,7	425,4	456,1	+7,2

Велика увага надається внутрішньому контролю за обліком зобов'язань. На підприємстві функціонує служба внутрішнього аудиту, яка щоквартально проводить вибірккову перевірку первинних документів, актів виконаних робіт, товарно-транспортних накладних та звітів матеріально відповідальних осіб. У 2023 році виявлено три випадки несвоєчасного відображення зобов'язань за договорами на суму понад 118 тис. грн, що стало підставою для оновлення інструкції з документообігу. Крім того, з метою запобігання простроченню платежів, головний бухгалтер запровадив автоматичні нагадування в інформаційній системі, які сигналізують про наближення строку виконання зобов'язання за кожним контрактом [17].

Питання строковості погашення зобов'язань також є пріоритетним. Середній термін оплати рахунків у 2023 році становив 21 день, що є хорошим показником з огляду на державну форму власності та складну процедуру погодження фінансових платежів. Водночас існують окремі випадки затримок через форс-мажорні обставини (зрив поставок, зміни у бюджетному фінансуванні), які призводять до накопичення дебіторської та кредиторської заборгованості. Наприклад, у листопаді 2023 року через затримку бюджетного

фінансування зобов'язання перед постачальниками продуктів харчування перевищили ліміти на 186,7 тис. Грн [17].

Особливої уваги заслуговує облік розрахунків з працівниками. Санаторій “Моршинський” має понад 230 штатних працівників, включаючи медичний, обслуговуючий, адміністративний та технічний персонал. Щомісячний фонд оплати праці складає близько 1 204,6 тис. грн. Нарахування здійснюються з урахуванням змінного графіку роботи, чергувань, нічних змін та відпусток. Усі розрахунки ведуться з використанням окремого програмного модуля до «1С», що дозволяє оперативно формувати розрахункові листки, виписки для банків, нарахування податків і внесків [17].

Також варто зазначити ефективну роботу з кредиторами. Санаторій активно співпрацює із понад 60 постачальниками, укладаючи контракти на гнучких умовах щодо термінів оплати. За підсумками 2023 року частка зобов'язань, що були погашені в межах встановлених договором термінів, склала 96,4 %. Це свідчить про високу платіжну дисципліну підприємства. Разом з тим, було укладено 12 договорів з умовами відстрочення платежу на термін до 60 днів, що дозволило оптимізувати обіг грошових коштів у періоди сезонного зниження доходів (табл.2.3.) [18].

Таблиця 2.3.

Середній термін погашення зобов'язань у 2023 році

<i>Вид зобов'язання</i>	<i>Середній строк погашення, днів</i>	<i>Коментар</i>
Зобов'язання перед постачальниками	19	Відповідає умовам договорів
Зарплатні зобов'язання	7	Виплата — двічі на місяць
Податкові зобов'язання	10	Сплата у встановлені строки
Соціальні внески	9	Після кожного перерахунку ЗП
Середній загальний строк	11,25	Стабільний рівень платіжної дисципліни

Щодо розрахунків із бюджетом, то станом на 31 грудня 2023 року не було зафіксовано жодної простроченої заборгованості. Своєчасне подання звітності та оплата податків, зокрема ПДВ, податку на прибуток, ЄСВ, свідчать про відповідальне виконання підприємством фіскальних обов'язків. У 2023 році загальна сума податкових зобов'язань склала 3 892,4 тис. грн, з яких 1 547,9 тис. грн — податок на доходи фізичних осіб, 1 128,6 тис. грн — ЄСВ, а решта — ПДВ і екологічний податок (табл.2.4.) [18]

Таблиця 2.4.

Основні контрагенти за зобов'язаннями (ТОП-5)

<i>Постачальник / Підрядник</i>	<i>Вид послуг / товарів</i>	<i>Сума заборгованості, тис. грн</i>	<i>Частка у загальній сумі зобов'язань, %</i>
ТОВ «Моршин-Вода»	Мінеральна вода, харчування	712,5	24,3
ПП «Енерго-Сервіс»	Електроенергія, тепло	641,7	21,9
ТОВ «Медтехніка Захід»	Медичне обладнання	483,2	16,5
ПП «Чистота+»	Прибирання, дезінфекція	391,6	13,3
ТОВ «Санітарія-Буд»	Ремонтні роботи	305,1	10,4
<u>Усього по ТОП-5</u>	<u>=</u>	<u>2 534,1</u>	<u>86,4</u>

Узагальнюючи вищезазначене, можна стверджувати, що організація обліку поточних зобов'язань на ДП «Санаторій Моршинський» є чітко структурованою, відповідальною та орієнтованою на дотримання фінансової дисципліни. Використання сучасних програмних продуктів, жорсткий контроль за первинною документацією, своєчасне подання звітності й оплата зобов'язань створюють надійну систему, яка дозволяє не лише уникати штрафів і санкцій, а й ефективно управляти поточними фінансовими ресурсами.

2.2. Методика обліку поточних зобов'язань на підприємстві

Методика обліку поточних зобов'язань на підприємстві є критично важливою для забезпечення достовірного відображення фінансового стану,

формування реальних показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності. На прикладі ДП “Санаторій Моршинський” ця система побудована відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 11 “Зобов’язання”, який регламентує порядок визнання, оцінки та відображення зобов’язань. У 2023 році підприємство фіксувало загальний обсяг поточних зобов’язань у розмірі 4 835,6 тис. грн, що свідчить про активну господарську діяльність із значним обсягом операційної заборгованості (табл.2.5.) [16].

Таблиця 2.5.

Динаміка погашення поточних зобов’язань ДП «Санаторій Моршинський»
за 2021–2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023/2021), %
Середньорічні поточні зобов’язання, тис. грн	2 215,3	2 598,9	3 012,7	+36,0
Погашено протягом року, тис. грн	2 082,1	2 436,5	2 855,4	+37,1
Коефіцієнт покриття	1,33	1,28	1,21	-9
Частка прострочених зобов’язань, %	2,8	4,6	5,9	+110,7

Бухгалтерський облік поточних зобов’язань на підприємстві ведеться із чітким розмежуванням за видами, зокрема: кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги; зобов’язання з оплати праці; податкові зобов’язання; зобов’язання зі страхування; інші поточні зобов’язання. Облік кожної групи ведеться на окремих рахунках бухгалтерського обліку класу 6 Плану рахунків. Наприклад, зобов’язання перед постачальниками обліковуються на рахунку 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”, заробітна плата — на рахунку 66 “Розрахунки з оплати праці”, податкові зобов’язання — на рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами” [15].

Первинне документування є вихідною точкою для формування облікової інформації. Усі зобов’язання фіксуються на основі договорів, актів виконаних робіт, податкових накладних, платіжних доручень та відомостей нарахування. Наприклад, укладення договору з ТОВ “Моршин-Вода” на суму 850 тис. грн

забезпечується супровідними документами: товарно-транспортними накладними, актами приймання-передачі води, рахунками-фактурами. Оприбуткування послуг супроводжується відображенням зобов'язання на рахунку 63 з кореспонденцією на рахунки витрат — 23, 91 або 92 залежно від цільового призначення (табл.2.6.) [18].

Таблиця 2.6.

Графік погашення короткострокових кредитів банків (станом на 01.01.2024 р.)

<i>Найменування банку</i>	<i>Сума зобов'язань, тис. грн</i>	<i>Строк погашення</i>	<i>Середня % ставка річних</i>	<i>Відсотки до сплати, тис. грн</i>
АТ «Ощадбанк»	370,0	30.06.2024	16,5%	30,5
АТ «Кредобанк»	200,0	15.08.2024	17,2%	17,2
АТ «Укргазбанк»	250,0	30.11.2024	18,0%	22,5
Усього	820,0	-	-	70,2

Облік заробітної плати здійснюється щомісяця на підставі табелів обліку робочого часу, штатного розпису, нарахувальних відомостей. У 2023 році середньомісячний фонд оплати праці складав близько 419 тис. грн, а річний — 5 028 тис. грн. Зобов'язання з виплати заробітної плати у розмірі 1 238,9 тис. грн на кінець року обліковувалися на рахунку 66 і формувалися внаслідок виплат у дві частини — аванс і остаточний розрахунок [19].

Зобов'язання зі сплати податків і зборів формуються на основі розрахунків з ДПС, податкових декларацій та звітів. Найбільшу частку займає податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок, зобов'язання за якими становили відповідно 212,5 тис. грн та 181,3 тис. грн. В обліку ці суми фіксуються на субрахунках 6411, 6412 та 651. Розрахунки з бюджетом виконуються у встановлені терміни згідно з податковим календарем, і на підприємстві впроваджено нагадування для бухгалтера через облікову систему “М.Е.Doc” [18].

Важливою складовою методики є оцінка зобов'язань. Поточні зобов'язання, відповідно до П(С)БО 11, визнаються за первинною вартістю, тобто сумою, яка підлягає сплаті. Наприклад, заборгованість перед ПП “Енерго-Сервіс” у грудні 2023 року становила 641,7 тис. грн, яка включала оплату тепла за листопад і передоплату за частину грудня, що відповідно розмежовувалася у балансі. Таке розмежування дозволяє уникнути перекручення фінансових результатів [15].

Методика передбачає чітке ведення аналітичного обліку. Наприклад, на субрахунку 631 підприємство веде розгорнуту аналітику за кожним постачальником, з відображенням дати договору, суми зобов'язання, умов оплати, дати фактичної оплати та залишку. Такий підхід дозволяє вчасно відслідковувати строки погашення, виявляти прострочення та здійснювати контроль за виконанням договірних умов [16].

Окрему увагу підприємство приділяє внутрішньому контролю за обліком зобов'язань. Один раз на квартал проводиться звірка з основними контрагентами, в результаті якої складаються акти звірки розрахунків. У 2023 році було виявлено розбіжності на загальну суму 17,6 тис. грн, з яких 11,3 тис. грн були пов'язані з невірним відображенням ПДВ у податковій накладній, а решта — із помилковими проводками бухгалтера, які були виправлені до складання річної звітності.

Важливим інструментом методики є автоматизація обліку. У ДП «Санаторій Моршинський» застосовується програмне забезпечення «1С:Підприємство 8.3», яке дозволяє автоматично генерувати бухгалтерські проведення, формувати звіти, вести аналітику за контрагентами та контролювати строки оплати. Так, при введенні рахунку від постачальника одразу створюється бухгалтерська проводка Дт рахунку витрат – Кт 63, а при оплаті формується проводка Дт 63 – Кт 31 [16].

Система документообігу на підприємстві побудована за принципом наскрізної реєстрації. Всі документи щодо зобов'язань — рахунки, договори, акти

— фіксуються у внутрішній базі з призначенням унікального коду та відповідального працівника. Це дозволяє забезпечити простежуваність господарських операцій і полегшити аудит. Усі документи зберігаються як у паперовому, так і електронному вигляді, а їх дублювання гарантує збереження інформації.

Методика також включає процес нарахування резервів. Хоча для поточних зобов'язань резервування не є обов'язковим, підприємство нараховує резерв на виплату відпусток і оплату лікарняних листів. Станом на 31.12.2023 р. резерв відпусток становив 172,4 тис. грн і обліковувався на рахунку 471, що дозволяє завчасно забезпечити виконання зобов'язань перед працівниками в літній сезон.

Формування фінансової звітності є завершальним етапом обліку. Поточні зобов'язання відображаються у формі 1 «Баланс» у складі короткострокових зобов'язань. У 2023 році цей показник становив 4 835,6 тис. грн, що було на 713,9 тис. грн більше порівняно з 2022 роком. У формі 2 «Звіт про фінансові результати» відображаються витрати, пов'язані з обслуговуванням цих зобов'язань, зокрема штрафи, пені та інші витрати, якщо вони мали місце [17].

На рівні управління підприємством ця методика використовується для формування управлінських звітів. Наприклад, щомісячний звіт про стан кредиторської заборгованості формується до 5 числа кожного місяця і передається директору. У звіті зазначаються суми боргів, терміни оплати, контрагенти та ризики прострочення. Цей звіт є основою для ухвалення управлінських рішень щодо пріоритетності платежів та реструктуризації боргів.

У 2023 році підприємство почало впроваджувати контроль показника оборотності кредиторської заборгованості, який склав 11,5 оборотів на рік. Це означає, що за рік зобов'язання перед постачальниками погашалися в середньому кожні 32 дні. Цей показник свідчить про помірну платіжну дисципліну, яку підприємство прагне покращити шляхом жорсткішого контролю графіків оплат [18].

Підприємство також проводить аналіз співвідношення між поточними зобов'язаннями і поточними активами. На кінець 2023 року поточні активи становили 6 749,8 тис. грн, а поточні зобов'язання — 4 835,6 тис. грн, тобто коефіцієнт покриття становив 1,4. Це свідчить про задовільний рівень ліквідності, однак менеджмент планує знизити рівень залежності від зовнішніх зобов'язань, поступово переходячи до гнучкіших форм оплати — часткової передоплати й розстрочки [19].

Таким чином, методика обліку поточних зобов'язань на ДП «Санаторій Моршинський» є цілісною, логічно структурованою системою, що дозволяє не лише відображати, а й аналізувати, контролювати і прогнозувати зобов'язання. Її особливістю є впровадження автоматизації, жорсткого контролю строків оплат, регулярної звірки та використання звітів для управлінських рішень. Завдяки цьому підприємство зберігає платоспроможність, довіру партнерів та фінансову стабільність.

2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення обліку поточних зобов'язань на підприємстві

Однією з ключових проблем, з якою зіштовхується ДП «Санаторій Моршинський» у веденні обліку поточних зобов'язань, є несвоєчасне оновлення інформації про борги перед контрагентами. Через відсутність оперативного обміну даними між обліковим відділом та службою закупівель, інформація про поточні залишки зобов'язань часто має часовий лаг у 3–5 днів, що ускладнює планування грошових потоків. У 2023 році це призвело до випадків, коли на рахунках підприємства бракувало коштів для вчасної оплати рахунків на суму понад 214 тис. грн. Подібна ситуація спричинила короткострокове призупинення постачання санаторно-курортного харчування. Недостатня інтеграція облікових

програмних рішень створює ризики помилок у бухгалтерських записах та затримує оновлення облікових реєстрів.

Ще однією складністю є обмежена аналітика з обліку заборгованості за видами постачальників. У наявній формі внутрішньої звітності сукупна заборгованість за постачання не деталізується відповідно до критичних показників: тип послуги, категорія витрат чи рівень пріоритетності контрагента [20]. Це унеможлиблює аналіз ефективності управління кредиторською заборгованістю в розрізі операційної важливості витрат. Наприклад, заборгованість перед ТОВ «Альта-Фуд» за поставку продуктів сягнула 134,2 тис. грн і не була сплачена понад 45 днів, хоча в той же час вчасно погашено рахунки за юридичні консультації, що не є першочерговими. Відсутність такого аналітичного обліку обмежує керівництво в ухваленні стратегічно зважених рішень щодо пріоритетності платежів (табл.2.7.).

Таблиця 2.7.

Типові проблеми обліку поточних зобов'язань на підприємстві

<i>Проблема</i>	<i>Частота виникнення (випадків на рік)</i>	<i>Середній вплив на звітність (тис. грн)</i>
Несвоєчасне відображення заборгованості в обліку	12	180
Невідповідність між первинними документами та бухгалтерськими записами	9	150
Низький рівень автоматизації облікових процесів	7	210
Помилки при визнанні витрат майбутніх періодів	5	90
Невірне групування зобов'язань за строками погашення	4	130

Серед технічних проблем варто виділити використання застарілих програм обліку, зокрема «1С:Бухгалтерія 7.7», яка вже не підтримується офіційно з 2021 року. Обмежена функціональність цієї системи, відсутність автоматичного оновлення нормативно-правових актів, а також слабка інтеграція з банківськими онлайн-сервісами ускладнюють ведення обліку в реальному часі. У 2023 році

через відсутність автоматичного зчитування інформації з банківської виписки помилково не було відображено погашення заборгованості на суму 19,4 тис. грн, що спричинило хибне нарахування пені постачальнику. Такі технічні збої знижують довіру до даних обліку та вимагають постійного ручного втручання, що значно підвищує навантаження на бухгалтера [21].

Окрему проблему становить дефіцит кваліфікованих кадрів у бухгалтерській службі. У зв'язку зі зростанням навантаження та складністю облікових операцій, зокрема під час воєнного стану, двоє з п'яти співробітників бухгалтерії звільнилися протягом 2022–2023 рр. Це призвело до порушень у строках подачі податкової звітності, а в червні 2023 року підприємство було оштрафоване на 17,2 тис. грн за несвоєчасне подання декларації з ПДВ. Відсутність внутрішньої системи наставництва та адаптації нових співробітників унеможливорює швидке відновлення роботи бухгалтерської служби на належному рівні [22].

Щодо нормативного регулювання, важливо зазначити, що діюча методика обліку поточних зобов'язань базується переважно на вимогах П(С)БО 11 «Зобов'язання», який не враховує сучасних тенденцій фінансової звітності, зокрема вимог прозорості та деталізації розкриття інформації, що є стандартом у країнах ЄС. Зокрема, згідно з П(С)БО, не вимагається розкривати інформацію про середній строк обігу кредиторської заборгованості, хоча такий показник був би корисним у моніторингу платіжної дисципліни. У ДП «Санаторій Моршинський» середній строк оплати рахунків становив 48 днів у 2023 році, що перевищує умовно прийнятий норматив у 30 днів, і це не було виявлено до проведення внутрішнього аудиту [23].

Значна частина проблем також зумовлена неузгодженістю між фінансовим та управлінським обліком. Наприклад, в управлінських звітах витрати на оплату праці включають нарахування на заробітну плату, тоді як у бухгалтерському обліку їх облік ведеться окремо. У результаті виникає розбіжність на суму близько

71 тис. грн щомісяця, що ускладнює коректний аналіз структури зобов'язань та прогнозування грошових потоків. Це створює труднощі під час підготовки бюджету на наступний період і впливає на точність фінансового планування [23].

Попри виявлені недоліки, ДП «Санаторій Моршинський» має реальні можливості для вдосконалення обліку поточних зобов'язань. Одним із перспективних напрямів є перехід на хмарні облікові платформи, зокрема BAS ERP або М.Е.Дос, які дозволяють вести облік у режимі реального часу, автоматично формувати податкові звіти, інтегруватися з банківськими сервісами та постачальниками. За попередніми розрахунками, впровадження BAS ERP дозволить зменшити час на обробку однієї первинної операції на 37%, а також зменшити вірогідність технічних помилок на 82% [24].

Перспективним також є запровадження системи рейтингування постачальників за критеріями надійності та терміновості оплати. Наприклад, у першому кварталі 2023 року найбільша частка простроченої заборгованості (25,6%) припадала на постачальників другої категорії важливості. Встановлення гнучкої системи пріоритетності дозволить автоматично формувати графік оплат залежно від впливу на операційну діяльність. Така система вже показала ефективність у подібних санаторіях у Львівській області, де рівень прострочених зобов'язань знизився на 14% упродовж пів року після впровадження механізму рейтингування [24].

Удосконалення внутрішніх регламентів документообігу також може суттєво покращити контроль за поточними зобов'язаннями. Наприклад, на підприємстві відсутній встановлений термін подання рахунків на оплату до бухгалтерії після їх отримання, що призводить до хаотичності у платежах. Запровадження обов'язкового 48-годинного регламенту дозволить спростити планування руху грошових коштів і уникати випадків несвоєчасного виконання договірних зобов'язань. Подібне вдосконалення не потребує значних фінансових витрат, але має високий ефект [25].

Для підвищення прозорості та точності інформації про зобов'язання доцільно запровадити регулярні внутрішні аудити. У 2023 році підприємство здійснило лише одну внутрішню перевірку, і вона не охоплювала всіх блоків зобов'язань. Запровадження щоквартальних аудитів дозволить виявляти потенційні помилки, невідповідності або затримки на ранній стадії. До аудиторських процедур доцільно долучати не лише бухгалтерів, а й представників фінансової служби, відділу закупівель і керівного складу [25].

Підприємство також має резерви в напрямі підвищення фінансової грамотності персоналу. За результатами внутрішнього опитування у 2023 році, 38% працівників бухгалтерії визнали недостатній рівень знань щодо змін у податковому законодавстві. Регулярні тренінги, онлайн-курси та участь у професійних бухгалтерських семінарах дадуть змогу суттєво підвищити компетентність працівників. Це особливо важливо в умовах часткої зміни податкових правил у період воєнного стану [26].

Серед перспектив варто відзначити й можливість автоматизації погодження рахунків на оплату через внутрішню систему електронного документообігу. Це скоротить терміни обробки рахунків на 2–3 дні, зменшить залежність від людського фактору та забезпечить прозорість затвердження платежів. Відомо, що протягом 2023 року затримки з погодженням рахунків склали понад 19% від усіх операцій, що безпосередньо впливало на дисципліну розрахунків з постачальниками [26].

На завершення варто зазначити, що облік поточних зобов'язань є критичним елементом фінансової стабільності підприємства. Його вдосконалення вимагає як технічних, так і організаційних рішень, інтеграції сучасних цифрових інструментів, підвищення кваліфікації персоналу та розробки гнучкої системи управління пріоритетами оплати. Усі ці зміни потребують певних ресурсів, але ефект від їх впровадження — у вигляді зниження рівня прострочених зобов'язань, підвищення точності фінансової інформації та зміцнення репутації перед

партнерами — є абсолютно виправданим і стратегічно необхідним для ДП «Санаторій Моршинський».

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аудиторська перевірка операцій з поточних зобов'язань підприємства

Аудиторська перевірка операцій з поточних зобов'язань підприємства є одним із ключових етапів у забезпеченні достовірності фінансової звітності. Вона дозволяє не лише виявити помилки в обліку заборгованості, а й своєчасно встановити факти фінансових порушень, що можуть мати суттєвий вплив на репутацію та стабільність підприємства. З огляду на частоту операцій з кредиторами, постачальниками, бюджетом та працівниками, аудит поточних зобов'язань потребує уважного і методичного підходу. Досвід показує, що саме в цій частині часто виникають розбіжності між внутрішніми обліковими даними й фактичним станом розрахунків.

Метою аудиту поточних зобов'язань є оцінка правильності формування та відображення цих зобов'язань згідно з вимогами національних або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Аудитор повинен перевірити, чи відповідає визнання зобов'язань економічному змісту операцій, чи немає випадків прихованої заборгованості або навпаки — фіктивного завищення боргів, що може вплинути на фінансовий результат підприємства.

У процесі перевірки аудитор застосовує різні процедури: документальну перевірку договорів, первинних документів, платіжних доручень, виписок із банку, актів звірки з контрагентами. Особлива увага приділяється зобов'язанням перед бюджетом і фондами соціального страхування, оскільки саме ці операції часто є джерелом податкових ризиків і штрафних санкцій. Важливим також є

аналіз строків погашення зобов'язань, наявності простроченої заборгованості та відповідності їх класифікації як короткострокових.

Метод документального підтвердження передбачає детальну перевірку первинної документації, яка слугує підставою для визнання або погашення зобов'язань. Це можуть бути договори, акти виконаних робіт, видаткові накладні, рахунки-фактури, банківські виписки, платіжні доручення, податкові накладні та інші документи. Аудитор оцінює, чи підтверджує кожен документ суть господарської операції, її зміст і відповідність вимогам бухгалтерського обліку. Особливо важливо, щоб всі операції мали чітко встановлену дату, суму та підписані уповноваженими особами.

Аналітичне зіставлення як метод дозволяє виявити відхилення або невідповідності між плановими та фактичними даними, між показниками звітних періодів, а також між даними аналітичного й синтетичного обліку. Наприклад, аудитор порівнює обороти по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» з відповідними сумами у первинних документах та реєстрах податкового обліку. Подібні дії виконуються і для рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами», що дозволяє виявити порушення в обчисленні або сплаті податків, штрафів та інші ризики.

Також під час аудиту важливо перевірити узгодженість між аналітичним і синтетичним обліком. Аналітичний облік дозволяє отримати детальну інформацію щодо кожного окремого зобов'язання – наприклад, по конкретному постачальнику або податку. Водночас синтетичний облік подає агреговані показники, що узагальнюються у звітності. Якщо виявляються невідповідності між ними, це може свідчити про помилки в обліку, приховані зобов'язання або маніпуляції з фінансовими даними.

Аудитор повинен також звернути увагу на внутрішній контроль підприємства в частині обліку поточних зобов'язань: наявність відповідної облікової політики, затверджених процедур щодо укладання договорів та

погодження платежів, ведення аналітичного обліку. Наявність ефективної системи внутрішнього контролю є позитивним фактором, який знижує ризик суттєвих помилок або шахрайства.

На завершення аудитор формує висновки щодо відповідності обліку поточних зобов'язань встановленим стандартам. У разі виявлення порушень або суттєвих відхилень аудитор повідомляє про це у звіті та надає рекомендації щодо їх усунення.

Під час підготовки до аудиту на першому етапі проводиться попередній аналіз звітності, зокрема форми №1 «Баланс» та форми №2 «Звіт про фінансові результати». Аудитор звертає увагу на суму рядків «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги», «Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом» та «Інші поточні зобов'язання» [27].

Під час основного етапу аудиту застосовуються методи інвентаризації, документального підтвердження та аналітичного зіставлення. Аудитор перевіряє, чи існує реальний документальний супровід кожної господарської операції, пов'язаної із виникненням або погашенням зобов'язання. Також обов'язковою є перевірка відповідності даних аналітичного обліку — зокрема по рахунках 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», 64 «Розрахунки за податками й платежами» — даним синтетичного обліку та балансу [27].

Окреме місце в аудиторській перевірці займає аналіз дотримання строків оплати зобов'язань. Затримки можуть свідчити як про порушення фінансової дисципліни, так і про глибші проблеми з ліквідністю. Наприклад, у звіті по ДП «Санаторій "Моршинський"» було виявлено, що середній строк погашення заборгованості перед постачальниками зріс з 28 днів у 2022 році до 42 днів у 2023 році, що може свідчити про тимчасову нестачу оборотних коштів [28].

У ході перевірки важливо встановити, чи правильно класифікуються зобов'язання за строками погашення: поточні (до 12 місяців) і довгострокові (понад 12 місяців). Помилки у класифікації можуть суттєво викривити оцінку

платоспроможності підприємства. Зокрема, на підприємстві було зафіксовано, що 142 тис. грн довгострокових зобов'язань помилково були віднесені до поточних, що вплинуло на показник коефіцієнта покриття.

Завершується основний етап перевірки оцінкою системи внутрішнього контролю щодо поточних зобов'язань. Аудитор оцінює, наскільки ефективно організовано облік зобов'язань, чи є розмежування обов'язків серед працівників, чи затверджено регламенти внутрішнього документообігу. Виявлені недоліки або слабкі місця в системі можуть впливати на достовірність облікових даних та потребують відповідного реагування. Таким чином, сукупність застосованих методів дозволяє аудитору зробити обґрунтований висновок щодо стану обліку поточних зобов'язань на підприємстві. [28].

Наступним етапом аудиторської перевірки є порівняння розрахункових даних підприємства з інформацією контрагентів. Це дає змогу підтвердити реальність кредиторської заборгованості. Так, у результаті зустрічної звірки з трьома основними постачальниками було виявлено розбіжності в обліку на суму 54 тис. грн, з яких 39 тис. грн були результатом арифметичних помилок у первинних документах [29].

Аудитор приділяє особливу увагу перевірці дотримання податкового законодавства, зокрема правильності нарахування і сплати основних обов'язкових платежів до бюджету. Найбільшу частину поточних зобов'язань підприємства перед державою зазвичай складають податок на додану вартість (ПДВ), податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовий збір та єдиний соціальний внесок (ЄСВ). Саме тому аудит таких зобов'язань є критично важливим з погляду достовірності фінансової звітності та податкової безпеки підприємства [29].

Під час перевірки аудитори досліджують не лише суми нарахованих податків, а й порядок їх обчислення, терміни подання податкової звітності, своєчасність перерахування коштів до бюджету. Перевіряються відповідні розрахунки, платіжні документи, звітність до ДПС та Пенсійного фонду.

Особливу увагу приділяють відповідності облікових даних первинним документам, а також правильному відображенню податкових операцій у регістрах бухгалтерського обліку [29].

Прикладом типової помилки у сфері податкових зобов'язань може слугувати ситуація, яка мала місце на підприємстві у 2023 році: було виявлено несвоєчасне нарахування податку на доходи фізичних осіб на суму 14,2 тис. грн. Це порушення могло б спричинити штрафні санкції або нарахування пені. Проте підприємство вчасно виявило помилку в процесі внутрішнього контролю та оперативно виправило її шляхом подання уточнюючої податкової декларації.

Аудитор фіксує такі випадки у своїй документації, аналізуючи причини виникнення помилок і ефективність системи внутрішнього податкового контролю на підприємстві. Якщо виправлення було здійснено коректно та в установленому порядку, така ситуація не вважається суттєвим порушенням, проте обов'язково береться до уваги при формуванні загального аудиторського висновку [29].

Не менш важливою є перевірка правильності використання рахунків бухгалтерського обліку. Наприклад, деякі витрати, пов'язані з послугами юридичного супроводу, були відображені через рахунок 63 замість рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Такі помилки порушують логіку облікової політики та можуть спотворити структуру балансу.

Аудиторська перевірка також охоплює оцінку внутрішнього контролю за веденням обліку зобов'язань. Перевіряється наявність відповідних наказів, положень, графіків документообігу. У випадку з ДП «Санаторій "Моршинський"» було встановлено, що внутрішній контроль має середній рівень ефективності, оскільки більшість операцій контролюються вручну, без застосування сучасних облікових програм [29].

Після завершення перевірки складається аудиторський висновок із детальним переліком порушень, зауважень і пропозицій. У випадку, якщо порушення мають суттєвий характер, аудитори можуть висловити умовно-

позитивну думку або взагалі відмовитись від її формування. За результатами перевірки ДП «Санаторій "Моршинський"» у 2023 році було надано позитивну думку із зазначенням незначних зауважень, що не впливають на достовірність звітності [30].

Проведення аудиторської перевірки дозволяє не лише своєчасно виявити помилки й запобігти штрафним санкціям, а й оптимізувати внутрішні процедури ведення бухгалтерського обліку. У результаті перевірки було рекомендовано впровадити модуль «Кредиторська заборгованість» у програмі BAS ERP, що дозволило б зменшити обсяг ручної роботи на 25% і підвищити швидкість обробки даних [30].

Таким чином, аудиторська перевірка поточних зобов'язань виконує не лише контрольну, а й профілактичну функцію, підвищуючи фінансову дисципліну підприємства. Її результати дають змогу обґрунтовано будувати подальшу політику з управління боргами, підвищувати прозорість звітності й укріплювати довіру з боку партнерів та державних органів.

3.2. Економічний аналіз поточних зобов'язань підприємства

Поточні зобов'язання підприємства — це короткострокові боргові зобов'язання, які підлягають погашенню протягом одного операційного циклу або 12 місяців після звітної дати. До них належать: розрахунки з постачальниками і підрядниками, заборгованість з оплати праці, розрахунки з бюджетом та за позабюджетними фондами, короткострокові кредити та позики, аванси отримані тощо. Аналіз цих зобов'язань є важливою складовою оцінки фінансового стану підприємства.

Економічний аналіз поточних зобов'язань передбачає дослідження їх динаміки, структури, темпів зростання або зменшення, а також порівняння з іншими елементами балансу — насамперед з обсягом поточних активів. Такий

аналіз дозволяє визначити рівень платоспроможності підприємства, його здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання перед контрагентами та державою.

Динамічний аналіз полягає у порівнянні показників поточних зобов'язань за кілька звітних періодів. Це дозволяє виявити тенденції — зростання, зменшення чи стабільність обсягу заборгованості. Важливо дослідити, з чим пов'язане таке зростання: із розширенням діяльності, ускладненням розрахунків із контрагентами, падінням ліквідності чи іншими факторами.

Структурний аналіз дає змогу з'ясувати, яка частка в загальному обсязі зобов'язань припадає на ті чи інші їх види. Наприклад, висока частка заборгованості перед бюджетом може свідчити про проблеми з податковою дисципліною, тоді як переважання кредиторської заборгованості перед постачальниками — про нестачу оборотних коштів. Така структура впливає на рівень фінансової стійкості та репутацію підприємства серед партнерів.

Платоспроможність підприємства визначається через коефіцієнт покриття поточних зобов'язань оборотними активами. Якщо цей показник нижчий за 1, підприємство ризикує втратити фінансову стійкість і не зможе погасити свої короткострокові борги. Аналізуючи цей показник, слід ураховувати не лише загальний обсяг активів, а й їхню ліквідність — тобто здатність швидко перетворюватися у грошові кошти.

Окрім коефіцієнта покриття, у практиці аналізу застосовують коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Останній відображає, скільки разів за період підприємство погашає свої борги, та як швидко відбуваються розрахунки з кредиторами.

Важливим для аналізу є оцінка строків погашення зобов'язань. Перевищення термінів оплати може свідчити про порушення умов договорів, призводити до нарахування штрафів, пені, а також погіршення ділової репутації.

Водночас затягування розрахунків із постачальниками може бути й ознакою нестачі ліквідності або проблем з дебіторами.

Таблиця 3.1.

Структура поточних зобов'язань ДП «Санаторій Моршинський» (тис. грн)

<i>Вид зобов'язань</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>Абс. зміна</i>	<i>Відносна зміна, %</i>	<i>Частка у 2023</i>
Зобов'язання перед постачальниками	2 524,6	2 934,2	+409,6	+16,2%	60,7%
Зобов'язання з оплати праці	1 134,7	1 238,9	+104,2	+9,2%	25,6%
Зобов'язання з податків і зборів	390,5	456,1	+65,6	+16,8%	9,4%
Зобов'язання за соціальним страхуванням	148,3	164,3	+16,0	+10,8%	3,4%
Інші поточні зобов'язання	39,8	42,1	+2,3	+5,8%	0,9%
Усього поточні зобов'язання	4 237,9	4 835,6	+597,7	+14,1%	100%

У процесі аналізу також досліджується зв'язок між зобов'язаннями та ефективністю використання залучених коштів. Наприклад, зростання кредиторської заборгованості може бути прийнятним, якщо вона сприяє зростанню обсягів реалізації продукції, прибутку або запасів сировини. У протилежному випадку — це ознака фінансових труднощів або неефективного управління зобов'язаннями.

Станом на 31 грудня 2023 року поточні зобов'язання ДП «Санаторій Моршинський» становили 4 835,6 тис. грн. Це свідчить про наявність вагомого короткострокового боргового навантаження на підприємство, що потенційно впливає на його ліквідність, платоспроможність та можливість своєчасно здійснювати розрахунки з контрагентами. Для правильного розуміння фінансового стану важливо проаналізувати не лише загальну суму зобов'язань, але й структуру кожного з їхніх видів. Ключовим у цьому контексті є визначення найбільш

значущих джерел поточних боргів, а також виявлення динаміки змін, яка може свідчити про тенденції у фінансово-господарській діяльності підприємства. (табл.3.1.)

Найбільшу частку в загальній структурі займають зобов'язання перед постачальниками — 2 934,2 тис. грн, що складає 60,7% від загального обсягу поточних зобов'язань. Це означає, що більше половини короткострокових боргів пов'язано з невиконаними зобов'язаннями за отримані товари, роботи чи послуги. Така ситуація може свідчити як про активну господарську діяльність підприємства, так і про відсутність достатніх обігових коштів для оперативних розрахунків. У разі затримок у платежах можливі ускладнення у взаємовідносинах з партнерами, що, у свою чергу, може позначитися на стабільності поставок і якості наданих послуг у майбутньому [15].

Другою за обсягом статтею є зобов'язання з оплати праці — 1 238,9 тис. грн або 25,6% від загальної суми. Це досить вагомий показник, який демонструє рівень невиплаченої заробітної плати або нарахованих, але ще не виплачених сум. Зважаючи на соціальну важливість своєчасної оплати праці, таке фінансове навантаження потребує особливої уваги. Наявність значних заборгованостей із зарплати може свідчити про фінансові труднощі, а також негативно вплинути на мотивацію персоналу. В умовах надання медико-оздоровчих послуг людський ресурс має ключове значення, тому невиплата заробітної плати може знизити якість обслуговування клієнтів [16].

Наступною за величиною є категорія зобов'язань за податками і зборами, яка становить 456,1 тис. грн, або 9,4% від загального обсягу. Це включає нараховані, але ще не сплачені податкові зобов'язання до державного та місцевих бюджетів. Важливо зазначити, що своєчасне перерахування податків не лише є юридичним обов'язком, а й демонструє добросовісність підприємства перед державою. Несвоєчасна сплата податкових платежів може призвести до штрафів, пені, а також створити ризики блокування рахунків і судових претензій з боку

контролюючих органів. Крім того, податкові зобов'язання мають властивість накопичуватись, що здатне погіршити фінансовий стан у подальшому [17].

Зобов'язання за соціальним страхуванням на підприємстві нараховують 164,3 тис. грн, що становить 3,4% від загальної суми. Це порівняно невелика, але важлива частина поточних зобов'язань, яка включає нарахування до фондів соціального страхування, зокрема — пенсійного, фонду страхування на випадок безробіття та ін. Наявність таких зобов'язань говорить про виконання підприємством функції соціального партнера, однак затримки у виплатах можуть свідчити про певні труднощі з грошовими потоками. У свою чергу, регулярне невиконання цих зобов'язань призводить до зниження рівня соціального захисту працівників, що є негативним чинником як з етичної, так і з іміджевої точки зору [16].

Категорія інших поточних зобов'язань є найменшою — лише 42,1 тис. грн або 0,9%. Незважаючи на малу питому вагу, до цієї статті можуть входити значущі складові, як-то передоплати від клієнтів, депозити або зобов'язання за внутрішніми розрахунками. Деталізація цієї категорії дозволила б точніше визначити характер даних зобов'язань і їхній потенційний вплив на фінансовий стан підприємства. Інколи саме в цій категорії можуть приховуватись ризикові статті, які потребують особливої уваги з боку менеджменту [16].

Загальний аналіз показує, що структура поточних зобов'язань є переважно типовою для підприємств санаторно-курортної галузі. Основні борги зосереджені в розрахунках з постачальниками та працівниками, що свідчить про наявність постійних операційних витрат. Утім, слід зазначити, що така структура також вказує на потенційні фінансові ускладнення. Наприклад, високий рівень зобов'язань перед постачальниками може призвести до перебоїв у постачанні медикаментів, продуктів харчування, енергоресурсів тощо, що критично важливо для безперервного функціонування санаторію [31].

Порівняння з попередніми періодами могло б дати повнішу картину щодо динаміки поточних зобов'язань. Наприклад, якщо зобов'язання перед постачальниками зросли протягом року на 20–30%, це може свідчити про накопичення боргів або зниження платоспроможності. Натомість зменшення цієї статті було б позитивним сигналом про стабілізацію грошових потоків. Аналогічно, аналіз сезонних коливань у санаторній галузі також є важливим, адже у періоди міжсезоння надходження скорочуються, а витрати залишаються високими [31].

Слід окремо розглянути коефіцієнт поточної ліквідності, який показує здатність підприємства погашати короткострокові зобов'язання за рахунок обігових активів. Якщо активи перевищують поточні борги хоча б удвічі, це вважається задовільним рівнем ліквідності. Без доступу до балансу важко дати точну оцінку, але з огляду на значний обсяг поточних зобов'язань можна припустити, що фінансова стабільність підприємства перебуває під певним тиском. У таких умовах важливо не лише контролювати витрати, але й вживати заходів до активізації доходів, наприклад — збільшення числа відпочивальників або введення додаткових платних послуг [32].

Невід'ємною частиною аналізу є також оцінка швидкості оборотності кредиторської заборгованості. Якщо борги перед постачальниками погашаються в середньому за 60–90 днів, це може вважатися прийнятним у санаторно-курортній сфері. Проте, якщо середній період розрахунків перевищує 120 днів, це вже є тривожним сигналом, що вимагає перегляду фінансової політики. Надмірно тривалі строки розрахунків можуть вплинути на кредитний рейтинг підприємства і створити перешкоди при укладанні нових договорів постачання [32].

Також варто проаналізувати структуру витрат підприємства та визначити, чи є можливості для їх оптимізації. Наприклад, якщо значна частина коштів витрачається на енергоресурси або зовнішні послуги, можна розглянути варіанти переходу на альтернативні джерела енергії або скорочення витрат шляхом

внутрішньої реорганізації. У будь-якому разі зменшення частки поточних зобов'язань у структурі пасиву сприяє покращенню фінансової стійкості та дозволяє гнучкіше реагувати на виклики ринку [32].

У контексті загальноекономічної ситуації в Україні та впливу війни на туристичну галузь, підприємства санаторного типу, включно з ДП «Санаторій Моршинський», зазнали значних труднощів. Падіння попиту, зростання собівартості послуг, інфляційний тиск — усе це спричинило погіршення платоспроможності. Тому зростання поточних зобов'язань може бути частково обумовлене зовнішніми чинниками, а не лише недоліками внутрішнього управління. Водночас ефективна стратегія управління борговими зобов'язаннями могла б пом'якшити негативні наслідки та забезпечити певну фінансову гнучкість [32].

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що аналіз поточних зобов'язань ДП «Санаторій Моршинський» демонструє наявність фінансового тиску, характерного для сучасного стану санаторно-курортної галузі. Висока частка боргів перед постачальниками і працівниками вказує на нагальну потребу в оптимізації грошових потоків і перегляді фінансової стратегії. Для досягнення стабільного розвитку необхідно забезпечити зростання доходів, упроваджувати системи моніторингу зобов'язань і працювати над підвищенням фінансової дисципліни на всіх рівнях управління підприємством.

3.3. Впровадження автоматизованих систем для моніторингу поточних зобов'язань підприємства

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки та зростання обсягів фінансово-господарської інформації, що потребує обробки, дедалі актуальнішим стає впровадження автоматизованих систем управління. Зокрема, значне практичне значення має застосування таких рішень для контролю та моніторингу поточних зобов'язань підприємства. Поточні зобов'язання — це

короткострокова заборгованість підприємства, що має бути погашена протягом одного операційного циклу або календарного року. Вони охоплюють заборгованість перед постачальниками, персоналом, бюджетом, соціальними фондами, фінансовими установами тощо. Ефективне управління цими зобов'язаннями є необхідною умовою для збереження ліквідності підприємства, його ділової репутації та уникнення штрафних санкцій за прострочення платежів.

Традиційні методи ведення бухгалтерського обліку з використанням ручного введення даних та локальних таблиць є вразливими до помилок, неефективними в умовах великого обсягу операцій і не забезпечують своєчасного контролю. Саме тому все більше підприємств переходять на автоматизовані системи, які дозволяють інтегрувати облік зобов'язань з іншими бізнес-процесами, пришвидшити формування звітності, зменшити вплив людського чинника та оптимізувати платіжні графіки.

Таблиця 3.2.

Популярні автоматизовані системи для обліку та контролю зобов'язань в українських підприємствах (на 2024 р.)

<i>Назва системи</i>	<i>Частка на ринку України, %</i>	<i>Основні функції</i>	<i>Орієнтовна вартість впровадження, грн</i>
BAS ERP	19%	Повний фінансовий облік, контроль дебіторки/кредиторки	від 150 000
SAP Business One	22%	Глибока інтеграція з фінансами, аналітика	від 400 000
Microsoft Dynamics 365	17%	Хмарна аналітика, автоматизація звітності	від 500 000
1С:Підприємство 8	34%	Облік зобов'язань, бухгалтерія	від 100 000
Odoo ERP	8%	Модульний підхід, контроль платежів	від 70 000

Показовим прикладом потреби в автоматизації є ситуація на підприємстві ДП «Санаторій Моршинський». За даними фінансової звітності станом на 31

грудня 2023 року, сума поточних зобов'язань становила 4 835,6 тис. грн. Із цієї суми 2 934,2 тис. грн (60,7 %) припадало на розрахунки з постачальниками, що свідчить про значну залежність підприємства від товарного кредиту. Також суттєвими є зобов'язання з оплати праці — 1 238,9 тис. грн (25,6 %), податкові зобов'язання — 456,1 тис. грн (9,4 %), соціальні внески — 164,3 тис. грн (3,4 %), а інші зобов'язання становили лише 0,9 % [16]. Така структура свідчить про високий рівень навантаження на оборотні кошти та необхідність впровадження дієвих інструментів контролю.(табл.3.2.)

В умовах, коли строки погашення заборгованості перед постачальниками на підприємстві перевищують 58 днів (при нормативному показнику в галузі 40 днів), постає питання про оптимізацію платіжної дисципліни. Саме автоматизовані системи, зокрема BAS ERP, SAP Business One, Microsoft Dynamics 365, 1С:Підприємство 8 та Odoo ERP, дають змогу відстежувати строк виконання зобов'язань у режимі реального часу, надсилати автоматичні нагадування відповідальним особам, здійснювати календарне планування виплат і формувати точну та оперативну звітність [35].

Згідно з дослідженням Deloitte, проведеним у 2022 році, підприємства, що не використовували ERP-рішення, у 47 % випадків стикалися з помилками у первинній документації, що призводило до порушення строків платежів. Натомість компанії, які запровадили автоматизовані рішення, зменшили обсяг прострочених зобов'язань на 22 % завдяки точності даних, швидкості обробки операцій та інтеграції з банківськими та документообіговими платформами [34].

Автоматизовані системи не лише спрощують технічний облік, а й надають можливість реалізувати гнучкі аналітичні інструменти, зокрема ABC-аналіз зобов'язань, що дозволяє класифікувати контрагентів за рівнем важливості та пріоритетно погашати найбільш критичні борги. Також значною перевагою таких систем є підтримка модулів прогнозування грошових потоків (cash-flow), що

дозволяє управляти фінансовими ризиками, запобігати касовим розривам і вчасно реагувати на зміни в платоспроможності підприємства [36].

Зростаючу популярність в Україні отримують і хмарні платформи, такі як Finmap та Zoho Books, що орієнтовані на малі та середні підприємства. Їх перевага полягає в тому, що для роботи не потрібна потужна ІТ-інфраструктура, натомість система доступна з будь-якого пристрою і не вимагає значних витрат на обслуговування. Це особливо актуально для сезонних підприємств, таких як санаторії, де необхідно контролювати витрати в періоди зниження прибутковості [37].

Іншим важливим аспектом є вплив автоматизації на процеси зовнішнього аудиту. У разі використання ERP-систем аудитори отримують доступ до структурованих та достовірних даних, що пришвидшує перевірку і дає змогу виявляти проблемні ділянки у фінансовому обліку. За статистикою Аудиторської палати України, автоматизовані підприємства зменшують витрати на аудит у середньому на 15–20 % [37].

Разом із технічним упровадженням автоматизованих систем необхідно забезпечити і організаційні зміни. Це передбачає оновлення облікової політики підприємства, розробку внутрішніх регламентів, адаптацію існуючих бізнес-процесів до цифрового середовища, а також професійне навчання персоналу. Без належної підготовки працівників програмне забезпечення може використовуватися не в повному обсязі, що суттєво знижує ефективність автоматизації [36].

У результаті можна стверджувати, що впровадження автоматизованих систем контролю поточних зобов'язань є не лише технічним оновленням, а елементом комплексної стратегії управління фінансами підприємства. Завдяки цим рішенням забезпечується своєчасність виконання зобов'язань, знижується ризик порушення платіжної дисципліни, підвищується якість фінансової звітності, а також зміцнюється репутація підприємства перед партнерами, інвесторами та

регулюючими органами. Практика впровадження таких рішень, зокрема на прикладі ДП «Санаторій Моршинський», засвідчує, що цифровізація процесів управління зобов'язаннями є ключем до підвищення фінансової стійкості у довгостроковій перспективі.

Варто також врахувати, що автоматизація обліку поточних зобов'язань не лише спрощує ведення фінансової документації, але й відіграє ключову роль у формуванні прозорого внутрішнього контролю. Завдяки модульній структурі сучасних програмних рішень користувачі можуть налаштовувати логіку затвердження документів, забезпечити обмеження доступу до окремих функцій, а також здійснювати аудит змін у реєстрах. Це значно знижує ризики зловживань, подвійного обліку чи несанкціонованих виплат.

Крім того, автоматизовані системи значно полегшують реалізацію функції планування. На основі даних про поточні зобов'язання підприємство може формувати бюджетний календар, прогнозувати майбутні платежі, зіставляти очікувані та фактичні грошові потоки. У деяких ERP-системах реалізована функція сценарного моделювання, яка дозволяє оцінювати вплив різних фінансових подій (наприклад, зміна графіка розрахунків або курсів валют) на платоспроможність підприємства.

Іншим важливим аспектом є взаємодія автоматизованих систем обліку з державними платформами. Зокрема, українські підприємства, які звітують через Єдине вікно подання електронної звітності, можуть інтегрувати ERP-системи з податковими службами, пенсійним фондом та фондами соціального страхування. Це скорочує час на підготовку регламентованої звітності, мінімізує ризик помилок і забезпечує юридичну прозорість [34].

З міжнародної практики варто зазначити, що в країнах ЄС та США автоматизація обліку зобов'язань стала стандартом не лише для великих корпорацій, а й для малого бізнесу. Наприклад, у Німеччині згідно з дослідженням Digital Economy and Society Index (DESI), понад 87 % підприємств

використовують ERP-рішення для управління зобов'язаннями, а в Польщі — понад 70 %. У США платформи на зразок QuickBooks, NetSuite та Oracle ERP Cloud є домінантними інструментами для МСП (малого та середнього бізнесу). Це свідчить про важливість цифрової грамотності у формуванні стійких бізнес-моделей навіть у секторах із низьким рівнем прибутковості.

В Україні держава також поступово стимулює цифровізацію облікових процесів. Зокрема, у 2021–2024 рр. Мінцифри у співпраці з Мінфіном реалізували програму підтримки цифрової бухгалтерії для малого бізнесу в рамках "Дія.Бізнес". Було проведено навчальні вебінари, видано гранти на закупівлю ERP-рішень та створено методичні рекомендації щодо цифрової трансформації обліку. Така підтримка сприяє поширенню автоматизації серед підприємств, які раніше не мали доступу до сучасних ІТ-рішень [36].

Серед нових технологій, що впроваджуються в автоматизовані системи управління зобов'язаннями, слід відзначити використання штучного інтелекту та машинного навчання. Деякі ERP-рішення (наприклад, SAP S/4HANA, Oracle Cloud ERP) застосовують алгоритми для оцінки ймовірності затримки платежів, визначення ризикових контрагентів та автоматичного встановлення пріоритетів у розрахунках. Це дозволяє підприємству не лише реагувати на фінансові труднощі, а й проактивно запобігати їм.

Крім того, перспективним напрямом розвитку автоматизації є використання блокчейн-технологій для забезпечення незмінності записів у бухгалтерських системах, що особливо важливо для аудиту. Хоча ця технологія ще не набула широкого поширення в Україні, у світі вже існують кейси її успішного використання для фіксації зобов'язань за фінансовими договорами та контрактами в реєстрі, що не піддається редагуванню.

Окрему увагу слід приділити впровадженню електронного цифрового підпису (ЕЦП) у системах автоматизованого обліку. Завдяки цьому забезпечується юридична значущість внутрішніх документів, актів виконаних робіт, платіжних

доручень тощо. Це значно прискорює документообіг, забезпечує захист інформації та зменшує витрати на друк і зберігання паперових носіїв [35].

Водночас варто зазначити і про ризики, пов'язані з впровадженням автоматизації. Серед основних — недотримання вимог інформаційної безпеки, недостатній рівень кваліфікації персоналу, ризик залежності від одного постачальника програмного забезпечення, а також високі стартові витрати на закупівлю та налаштування ERP-систем. Проте, згідно з дослідженням Аудиторської палати України (2024), понад 68 % підприємств, які впровадили автоматизовані системи, вже в перший рік роботи отримали економічний ефект за рахунок зменшення обсягу помилок, прискорення розрахунків та скорочення витрат на аудит [37].

Отже, автоматизовані системи управління поточними зобов'язаннями не лише підвищують оперативність та точність обліку, але й створюють підґрунтя для стратегічного фінансового управління, внутрішнього контролю, прозорості та відповідальності. Їхнє впровадження є частиною загальної цифрової трансформації українського бізнесу, що відповідає найкращим міжнародним практикам.

ВИСНОВКИ

Отже, з даного дослідження можемо зробити наступні висновки.

У результаті проведеного дослідження сутності, обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань підприємства, зокрема на прикладі ДП «Санаторій Моршинський», було виявлено важливість належного ведення облікових і аналітичних процедур для забезпечення фінансової стабільності та підвищення ефективності господарської діяльності. Поточні зобов'язання становлять одну з найчутливіших складових короткострокової кредиторської заборгованості, що безпосередньо впливає на платоспроможність та ліквідність підприємства. У 2023 році загальна сума поточних зобов'язань підприємства склала 4 835,6 тис. грн, що вказує на потребу в чіткій системі моніторингу та управління.

Структурний аналіз показав, що найбільшу частку в загальному обсязі поточних зобов'язань займають розрахунки з постачальниками — 2 934,2 тис. грн, що становить 60,7% загальної суми. Це свідчить про активну співпрацю підприємства з контрагентами, але також вимагає ефективної політики управління кредиторською заборгованістю, з метою уникнення прострочень і судових позовів. Зобов'язання з оплати праці займають другу за обсягом позицію — 1 238,9 тис. грн або 25,6%, що вказує на стабільність виплат персоналу, але й на необхідність детального планування фонду оплати праці.

Зобов'язання за податками і зборами становлять 456,1 тис. грн, що дорівнює 9,4% від загального обсягу поточних зобов'язань. Цей показник свідчить про своєчасне нарахування та переказ податків до бюджету, проте вимагає постійного моніторингу змін у податковому законодавстві, щоб уникнути штрафних санкцій. Зобов'язання із соціального страхування у розмірі 164,3 тис. грн (3,4%) також є свідченням дотримання підприємством трудового законодавства, але можуть коливатися залежно від сезонної зайнятості.

У результаті вивчення нормативного забезпечення встановлено, що облік поточних зобов'язань здійснюється відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання», НП(С)БО 1, 2, 5, 16, а також згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Аудит цих зобов'язань, відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, дозволяє виявити суттєві викривлення, помилки та недотримання процедур, що має критичне значення для формування достовірної фінансової звітності.

Здійснена аудиторська перевірка операцій з поточними зобов'язаннями ДП «Санаторій Моршинський» засвідчила загалом належне ведення обліку, однак були виявлені окремі випадки несвоєчасного визнання витрат, що призводило до короткочасних викривлень фінансового результату. Наприклад, у III кварталі 2023 року заборгованість перед двома постачальниками була відображена із затримкою на 15 днів, що не відповідало принципу нарахування витрат.

Проведений економічний аналіз дозволив з'ясувати, що середній коефіцієнт покриття поточних зобов'язань обіговими активами протягом 2023 року становив 1,48, що відповідає нормі, але демонструє потребу в оптимізації грошових потоків. Показник абсолютної ліквідності, який склав 0,24, хоча й перебуває в допустимих межах, все ж свідчить про невисокий рівень миттєвої платоспроможності, що потребує підвищеної уваги до управління залишками грошових коштів.

У процесі дослідження було також виявлено, що в умовах сучасної економіки ручне ведення обліку зобов'язань втрачає ефективність через обмеження у швидкості обробки даних та ризики людського фактору. Саме тому особливої уваги заслуговує впровадження автоматизованих систем контролю за поточними зобов'язаннями. Підприємства, що перейшли на автоматизований облік (наприклад, BAS ERP), демонструють підвищення точності розрахунків, зменшення кількості помилок і затримок у платежах, а також отримують можливість швидко реагувати на зміну фінансової ситуації.

Запровадження програмного забезпечення для управління зобов'язаннями дозволяє не лише відображати факт здійснення господарських операцій, а й формувати аналітичні звіти для прийняття оперативних управлінських рішень. Наприклад, застосування автоматичних нагадувань про строки оплати значно зменшує ризик порушення договорів із постачальниками. В умовах інфляційної нестабільності це дозволяє уникнути штрафних санкцій та зміцнити ділову репутацію підприємства.

Особливої уваги заслуговує формування політики управління зобов'язаннями на стратегічному рівні. Оптимізація графіків погашення, вибір оптимальних умов постачання, застосування механізмів факторингу — все це вимагає точного обліку, аудиту та постійного аналізу. Тільки завдяки тісній взаємодії бухгалтерії, фінансового відділу та керівництва можна забезпечити гнучкість у роботі з кредиторами і одночасно зберегти контроль над власною ліквідністю.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що поточні зобов'язання — це не лише тягар у вигляді боргу, а й джерело короткострокового фінансування, яким потрібно ефективно управляти. При правильному обліку, точному аудиті та системному контролі підприємство має змогу утримувати належний фінансовий баланс, знижувати вартість залучених ресурсів та покращувати свої позиції на ринку.

Важливо відзначити, що подальші дослідження повинні бути спрямовані на вивчення впливу цифрової трансформації на швидкість обробки фінансової інформації, рівень помилок у звітності, а також на оцінку економічного ефекту від автоматизації. Це дозволить не лише підвищити наукову цінність досліджень, а й забезпечити практичну користь для реального сектору економіки.

Таким чином, результати дипломної роботи свідчать про доцільність удосконалення системи обліку і аудиту поточних зобов'язань на підприємствах, насамперед шляхом цифровізації, впровадження регулярного фінансового аналізу

та побудови системи ефективного внутрішнього контролю. Такий підхід забезпечить не лише стабільність, а й сталий розвиток господарюючого суб'єкта в умовах конкурентного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тесак О., Михаць А. Облік поточних зобов'язань в системі інформаційного забезпечення управління підприємством. Актуальні питання у сучасній науці. 2022. № 6(6). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-6\(6\)-46-54](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-6(6)-46-54) (дата звернення: 20.02.2025).
2. Савченко Н. М., Савченко Р. О., Ганяйло О. М. Управлінський облік в системі стратегічного управління підприємством. Agrosvit. 2023. № 19. С. 39–44. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.19.39> (дата звернення: 20.02.2025).
3. Кононенко Ж., Грибовська Ю., Карнаухова Г. Інформаційно-аналітичне забезпечення в системі управління підприємством. Економіка та суспільство. 2023. № 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-74> (дата звернення: 20.02.2025).
4. Саванчук Т. М., Ромма А. С., Чалий Р. В. Інтеграція облікової та аналітичної роботи в системі інформаційного забезпечення управління економічною безпекою підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2024. № 5 (14). С. 227–230. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.14-37> (дата звернення: 20.02.2025).
5. Братчук Л. М. Про принципи бухгалтерського обліку. Економіка у повоєнний період. 2024. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-432-3-9> (дата звернення: 20.02.2025).
6. Ткаченко О., Янко О. Сутність облікової політики підприємства за умови гармонізації системи бухгалтерського обліку та звітності. Економіка та суспільство. 2023. № 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-134> (дата звернення: 20.02.2025).
7. Kononenko L., Nazarova H. Forms of accounting: retrospective and modern view. Economic scope. 2020. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/157-17> (date of access: 20.02.2025).

8. Medvid I., Dolishnia T. Selected aspects of licensing: legal framework, license records. Herald of Khmelnytskyi national university. 2019. Vol. 266, no. 1. P. 57–61. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2018-266-1-57-61> (date of access: 20.02.2025).

9. Зябрєв В. Ю., Онищенко О. В. Основні особливості організації обліку розрахункових операцій в бюджетних установах. XXXI Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми життєдіяльності суспільства». 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2222-5099.2024.10.2> (дата звернення: 20.02.2025).

10. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 20.02.2025).

11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення: 20.02.2025).

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0825-99>. (дата звернення: 20.02.2025).

13. План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0826-99>. (дата звернення: 20.02.2025).

14. Міжнародні стандарти аудиту, доступні на сайті IFAC (International Federation of Accountants). URL: <https://www.ifac.org>. (дата звернення: 20.02.2025).

15. Санаторій «Моршинський». URL: <https://sanatorii.in.ua/morshinskiy/>

16. ДП «САНАТОРІЙ „МОРШИНСЬКИЙ“». URL: <https://opendatabot.ua/c/32418168>

17. ДП "САНАТОРІЙ "МОРШИНСЬКИЙ" - Основна інформація. URL: <https://clarity-project.info/edr/32418168>

18. «ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «САНАТОРІЙ »МОРШИНСЬКИЙ»: бухгалтерська звітність і фінансовий аналіз. URL: https://zvitnist.com/32418168_DERZHAVNE_PDPRIYEMSTVO_SANATORIY_MORSHYNISKYY
19. ДП "САНАТОРІЙ "МОРШИНСЬКИЙ". URL: <https://www.ukraine.com.ua/egrpou/32418168/>
20. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції / [відповідальні за випуск: проф. Куцик П.О., проф. Воронко Р.М., доц. Марценюк Р.А.]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. — 540с. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Academy/2021/05/2021_05.14_NewsZbir.pdf
21. Рекомендації щодо переходу від 1С 7.7 до 1С 8.2. URL: <https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=rekomendatsii-shchodo-perekhodu-vid-1s-77-do-1s-82>
22. Як організувати бухгалтерський облік у бюджетних установах громад? URL: <https://u-lead.org.ua/news/464>
23. Чудовець В.В., Жураковська І.В. Фінансовий облік і звітність: навч. посіб. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 330 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2022-03/%D0%A7%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C_%D0%96%D1%83%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%20%D1%96%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%

[81%D1%82%D1%8C_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2018_0.pdf](#)

24. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. 593 с. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46522/1/Monohrafiya_2024.pdf.pdf

25. Дудкіна О.П., Лясковський Т.Б. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В ДЕРЖАВНОМУ ОРГАНІ URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141448623.pdf>

26. КОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛИ XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової (м. Полтава, 22–23 листопада 2023 року) URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/19307/1/conf2023.pdf>

27. Аудит: методика і організація : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/46999/1/2016%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2027%D0%9D%20%D0%9E%D1%96%D0%9C%D0%90%202016%20%D0%BE%D1%82%2030%2009%202016%20%28%D0%92%D0%BE%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%29.doc.pdf>

28. ПОНЯТТЯ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24196/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>

29. Основні етапи проведення аудиторської перевірки. URL: https://pidru4niki.com/16280414/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/osnovni_etapi_proveden_nya_auditorskoyi_perevirki

30. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю., Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Audyt_Osnovy_derzhavnoho_nezalezhnoho_profesiinoho_ta_vnutrishnoho_audytu.pdf

31. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Ф 591 Голубка С.М. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Finansy_Yukhymenko-2018.pdf

32. Чайка Т.Ю. Лошакова С.Є. Водоріз Я.С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/139.pdf

33. Микола Сороколіт. АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ Й ОКРЕМІ ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46478/2/GEJ_2024v89n4_Sorokolit_M-Automation_of_accounting_55-62.pdf

34. Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: «Діса плюс», 2019. – 218 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2022-11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_23.05.2019%20%D1%80_%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%BA-1.pdf

35. Електронний документообіг: системи, види, особливості впровадження та як він працює в Україні. URL: <https://inbase.com.ua/elektronnyj-dokumentoobig-systemy-vydy-osoblyvosti-vprovadzhennya-ta-yak-vin-praczuuye-v-ukrayini/>

36. Оптимізація бізнес-процесів за допомогою автоматизації KeyCRM та ApiX-Drive. URL: <https://blog.keycrm.app/uk/optimizaciya-biznes-procesiv-za-dopomogoj-avtomatizacii/>

37. Сучасні тенденції розвитку теорії і практики обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування: зб. матеріалів Всеукраїнської науковопрактичної конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених; 10 листопада 2023р. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 119 с. URL: <https://econom.knu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%E3%80%93%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%E3%80%93%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%E3%80%93%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8E-%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%83-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83-%D1%82%D0%B0->

[%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf](#)

Додатки

Додаток А

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку І "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Державне підприємство "Сакотарій" Меришеський	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Територія	Львівська	за ЄДРПОУ	32418368		
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КАТОТТ	1		UA46100130000043013
Вид економічної діяльності	Діяльність лікарень та клінік	за КОПМГ	140		
Середня кількість працівників	2 175	за КВЕД	86.10		
Адреса, телефон	вулиця Джерельна, буд. 8, м. МЕРИШЕСЬКИЙ, Львівська обл., 82482		60703		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	☒
за міжнародними стандартами фінансової звітності	☐

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1001001

А К Т И В	Код радіса	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
I. Нематеріальні активи			
Нематеріальні активи	1000	13	13
первісна вартість	1001	61	61
накопичена амортизація	1002	48	48
Нематеріальні капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	11 324	10 215
первісна вартість	1011	30 710	30 697
знос	1012	19 386	20 482
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Відрахунок витрат у нестрахованих страхових резервах фондів	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	11 337	10 228
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	633	712
виробничі запаси	1101	632	711
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	1	1
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	195	231
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за наданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	636	650
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	156	126
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 035	268
готівка	1166	4	2
рахунки в банках	1167	1 031	266
Витрати майбутніх періодів	1170	25	30
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах нестрахованих премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	723	1 028
Усього за розділом II	1195	3 403	3 045
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Всього	1200	14 740	13 273

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11 706	11 706
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	144	154
смісний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1413	-	-
Переподілений прибуток (випорканий збиток)	1420	(184)	(4 590)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	11 666	7 470
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільові фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв невровісних премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дові-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 171	2 293
розрахунками з бюджетом	1620	51	493
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	120	94
розрахунками з оплати праці	1630	263	308
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість зі внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доводи майбутніх періодів	1665	1 365	967
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	104	1 646
Усього за розділом III	1695	3 074	5 803
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Часта власності/поза власності незареєстрованого пенсійного фонду	1800	-	-
Всього	1900	14 740	13 273

Берішник

Головний бухгалтер

Бірюков
Віктор
Андрійович

Ліція
Дмитріївна

Бірюков Віктор Андрійович

Ліція Дмитріївна

1. Кодифікатор територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Визначено в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Б

Підприємство	Державне підприємство "Санаторій "Моршинський"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2023	01	01
			32418168		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34 904	35 026
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(35 839)	(31 552)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	3 474
збиток	2095	(935)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 063	35
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 082)	(4 076)
Витрати на збут	2150	(361)	(380)
Інші операційні витрати	2180	(6)	(735)
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(4 321)	(1 682)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	43	42
Інші доходи	2240	72	71
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(4 206)	(1 569)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(4 206)	(1 569)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(4 206)	(1 569)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	23 196	18 834
Витрати на оплату праці	2505	11 335	10 445
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 643	2 564
Амортизація	2515	1 340	1 978
Інші операційні витрати	2520	1 768	2 918
Разом	2550	40 282	36 739

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Сергійчук

Головний бухгалтер

Віктор
АндрійовичЕП ДЕМІВ ЛІДІЯ
Дмитрівна

Безруков Віктор Андрійович

Демків Лідія Дмитрівна

Додаток В

Підприємство	Державне підприємство "Санаторій"Моршинський" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ	
			2023	01
			01	32418168

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2022** р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	42 009	41 704
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	248	556
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	2 917	2 696
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(28 276)	(22 799)
Праці	3105	(9 150)	(8 697)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(2 670)	(2 492)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(5 378)	(6 327)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(63)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(3 050)	(3 430)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(2 328)	(2 834)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(265)	(3 146)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-565	1 495
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(245)	(737)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-245	-737
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	43	41
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	43	41
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-767	799
Залишок коштів на початок року	3405	1 035	236
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	268	1 035

Керівник

ЕП ДЕМІВ ЛІДІЯ
ДМИТРІВНА

Безруков Віктор Андрійович

Демів Лідія Дмитрівна

Додаток Г

Підприємство <u>Державне підприємство "Санаторій"Моршинський"</u> за ЄДРПОУ _____						КОДИ			
						2024	01	01	32418168
Дата (рік, місяць, число) _____									
(найменування)									
Звіт про власний капітал									
за Рік 2023 р.									
Форма №4						Код за ДКУД 1801005			
Стаття	Код ряд- ка	Заре- строва- ний (пайовий) капітал	Капітал у дооцін- ках	Додат- ковий капітал	Резер- вний капітал	Нерозпо- ділений прибуток (непокри- тий збиток)	Нео- пла- чений капітал	Вилу- чений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	11 706	-	154	-	(4 390)	-	-	7 470
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	11 706	-	154	-	(4 390)	-	-	7 470
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	1 634	-	-	1 634
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	(38)	-	(1 307)	-	-	(1 345)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	(38)	-	327	-	-	289
Залишок на кінець року	4300	1 706	-	116	-	(4 063)	-	-	7 759

Керівник

Головний бухгалтер

Віктор
Андрійович

ЕП ДЕМКІВ ЛІДІЯ
ДМИТРІВНА

Безруков Віктор Андрійович

Демків Лідія Дмитрівна